

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Num. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la admi-
nistrație.Mulțumite publice și în de-
schis costă fiecare șir 20 lit.
Manuscrisuri nu să în-
pofază.

Contribuiri la istoria tristelor noastre vremuri.

Ziua de 6 Februarie 1911 va rămânea o dată memorabilă în analele epocii noastre. În această zi — după cum se știe — au avut loc, la Cluj, consfăturile comitetului partidului nostru național, între altele și în chestiunea diferendului dintre comitet și reprezentanții curentului de regenerare, ocrotit de ziarul nostru. Lăsăm să urmeze la vale rezumatul părții referitoare din discuții:

Părintele asesor *Nicolae Ivan*, vice-președintele partidului, inspirat de cea mai nobilă lealitate, stăruie într-o caldă cuvântare, pentru o soluție pașnică, care să restabilească condițiile activității rodnice în sânul partidului.

Dl *Dr. Nicolae Oncu*, animat în modul cel mai sincer de dorința păcii, spune că se asociază la cuvintele convingătoare ale părintelui *Ivan*. Dl *Oncu* având în vedere interesul partidului și al întregului neam, — atât de agitat de luptele nefaste ce se dau azi în presa noastră, lupte cari ne fac imposibilă orice organizare și lucrare atât pe terenul politic, cât și mai ales pe terenul cultural-social, și cari în loc de concentrare și consolidare ne duc fatalmente la desbinări atât de păgubitoare pentru cauza noastră națională — în numele său și al consoților săi dela ziarul „Tribuna” face declarație solemnă, că a venit în sinul comitetului, cu cele mai curate și cinstite gânduri și sentimente de pace, și face apel și roagă și din partea sa comitetul să primească ideea păcii. Dând apoi mai multe amănunte asupra organizației și a situației financiare a ziarului „Tribuna”, invită și roagă comitetul să esmită o comisiune, care în înțelegere cu reprezentanții „Tribunei” să studieze toate actele și toate detaliile și să afle soluția pașnică, pe care d-sa, dimpreună cu colegii d-sale o dorește atât de sincer și de viu.

Ține să declare, că în interesul cauzei, în interesul instituției „Tribuna”, nu află de folositor și nu poate discuta în public toate amănunțele organizării și mai ales toate chestiunile, (atât de delicate) financiare și de avere ale „Tribunei”, este gata însă să împărtășească aceste amănunte unei comisiuni instituită din membrii ai comitetului, anume în acest scop. Cere instituirea acestei comisiuni.

Dl *Oncu* accentuează apoi, că se prezintă în fața comitetului cu dorința și cu speciala misiune, ca pe temeiul înțelegerii și al stabilirilor reciproce,

ce vor urma între cei chemați — în marginile actelor fundamentale ale ziarului, — să invite și să roage comitetul, să intre și el în direcțiunea „Tribunei”. Intregită în acest chip direcțiunea „Tribunii” va purta apoi atât răspunderea materială cât și pe cea de ordin moral, pentru viitorul acestui ziar național.

După aceste declarațiuni, în firul discuțiilor ce-au urmat asupra acestei chestiuni, și cu deosebire la somațiile directe ale d-lui *Dr. V. Braniste*, dl *Oncu* a declarat încă următoarele:

1. Că are autorizația convenită dela colegii săi din direcția ziarului să vorbească și să facă declarațiuni în numele „Tribunei”;

2. Că în caz de constituire a comisiunii propuse de d-sa, este în situație să declare și — în cadrele actelor fundamentale — să garanteze executarea tuturor hotărârilor, ce le va aduce comisiunea, în acord comun cu reprezentanții „Tribunei”.

Toate aceste declarații și propuneri neputând întâmpina aprobarea comitetului, pe lângă înoirea și susținerea lor în toată întregimea și totodată pentru precizarea și mai clară a atitudinii ziarului „Tribuna” în războiul acesta dintre frați, — care ne frământă și înveninează întreaga societate românească, — dl *Oncu* în graba condeiului, însă cu toată căldura inimii sale românești a formulat în scris și a adresat comitetului *Propunerea* ce urmează aici:

Onorat comitet!

Imi permit a Vă prezenta următoarea

Propunere.

Aderând din tot sufletul la cuvintele calde și convingătoare ale părintelui și vice-președintelui Ivan, pronunțate în chestia încetării luptelor și războiului intern, ce bântuie astăzi în presa noastră, și animat și eu de aceste sentimente de durere și totodată de dorul ferbinte de-a vedea restabilită buna ordine și pacea în sinul partidului urmând pe calea păcii, și totodată având și o misiune specială în această privință dela colegii mei din direcția ziarului „Tribuna” mai înainte de toate fac înaintea On. Comitet solemnă declarație, că ziarul „Tribuna” stă pe baza programului și servește interesele partidului nostru național român.

După aceasta declarație, dând din nou expresiune dorințelor noastre de-a vedea restabilită pacea și bunăînțelegere în sinul partidului și în coloanele ziarelor noastre naționale, totodată dorind ca să dăm ziarelor noastre o organizație potrivită cu interesele mari naționale, reprezentate prin presa no-

stră, și în fine dorind să discutăm și să aflăm împreună și bazele, pe care am putea pune chestia de existență și de asigurare a publiciștilor noștri, — și având în vedere, că toate aceste chestii ating o mulțime de alte și de alte detalii, cari cu greu se pot discuta și hotări într-o corporațiune mai mare, pentru studiarea tuturor acestor afaceri și pentru înlăturarea tuturor diferendelor, dar mai viros pentru înfăptuirea unei păci și înțelegeri frățești și durabile în toate chestiile ce privesc presa și interesele mari ale partidului și ale neamului nostru:

Invit și rog On. Comitet național să esmită o comisiune de 5 membri din sinul său, cu misiunea de-a săvârși toate lucrările înșirate mai sus, iar despre rezultat să raporteze Comitetului; indeosebi comisiunea este invitată, ca spre acest scop să se pună în conțelegere cu reprezentanții ziarului „Tribuna” spre aflarea unei soluții favorabile a cauzei.

Cluj, 6 Martie 1911.

ss. *Dr. Nicolae Oncu.*

Urmând desbaterea și asupra acestei propuneri, comitetul a respins-o. A primit însă următoarea propunere prezentată de dl *Dr. Iuliu Maniu*:

»Dacă dl Dr. Nicolae Oncu declară, că recunoscând disciplina de partid supune afacerea »Tribunei« aprecierii comitetului național și dacă dl Dr. Nicolae Oncu declară, că fiind averea »Tribunei« avere națională și prin urmare destinată a fi în serviciul partidului național român, această avere o pune la dispoziția comitetului național, ca singur reprezentant legal al partidului național român: în acel caz comitetul național este aplicat să esmită din sinul său în scopul statoririi amănunțelor și gășirei garanțiilor necesare o comisie de 5 inși, în care însă nu vor putea lua parte acei membri ai comitetului, cari în controversa din jurnal »Tribunei« au stat în primul plan».

Dl *Dr. Nicolae Oncu* provocându-se la actele de întemeiere ale ziarului „Tribuna”, declară că fără de-a comunica întâi cu colegii d-sale din direcțiunea „Tribunii” nu poate să facă declarația cerută.

Cu alte cuvinte, comitetul voiește pur și simplu să ne scoată din casa noastră proprie, pe care am ridicat-o cu atâta muncă și jertfă și să se așeze el stăpân aici, fără să primească însă răspunderea materială și fără să ție seamă de marile sarcini și angajamente ce avem, ci numai pentruca să aibă o nouă ocazie de a-și arăta iscusința de a conduce și chivernisi ziare și averi naționale.

Iată cum dorește comitetul pacea!

Tisza și Sándor Pál. În clubul partidului guvernamental contele Tisza a avut o convorbire cu deputatul Sándor Pál, care a scris zilele trecute un articol cu prilejul vorbirii lui Tisza din delegațiune, aducându-i oarecare critică pentru pasajul despre reforma electorală.

Tisza a spus că vorbirea lui din delegațiune nu este în contradicție cu programul partidului, în care nu se află votul de drept universal, egal și secret. În acest program dreptul de vot este condiționat de unitatea națională și asigurarea influenței intelectuale a Maghiarilor. Conced, — zice Tisza — că între membrii partidului se află unii cari voiesc numai universalitatea, alții cari pretind numai lărgirea, dar de acei cari voiesc dreptul universal egal și secret, nu pot să fie mai mulți decât 3—4.

De altfel chestia nu este de actualitate și mai bine să așteptăm până se va depune proiectul pe biroul Camerei, — când fiecare va putea să ia orice poziție față de proiect.

Iusthiștii și proiectul contingentului de recruți. Mâne terminându-se discuția la proiectul de bancă, camera va intra în desbaterea proiectului despre contingentul de recruți. Dintre partidele opoziției numai iusthiștii vor lua parte mai intensă la discuție, care va dura probabil 2—3 săptămâni. Vor aduce pe tapet hotărârile delegațiunii și urcarea oribilă a bugetului marinei cu scopul acela, de a arăta actualitatea reformei electorale. Pretind ca să se depună pe biroul camerei mai întâi proiectul acesta și nu proiectul reformelor militare, care necesitează urcarea oribilă a bugetului, a cărui votare numai reprezentanții poporului, aleși pe baza sufragiului universal o pot îndepîni.

Pentru secundarea acțiunii parlamentare, partidul lui Iusth a hotărît ținerea mai multor adunări populare.

Ședința camerei. După o zadarnică obstrucție de aproape 8 săptămâni, proiectele despre prolongirea privilegiului băncii austro-ungare au fost azi adoptate în textul lor original, fără cea mai mică modificare. Cel din urmă orator al opoziției a fost Polónyi și lui îi revine meritul îndoielnic al întregii obstrucții. În ședința de azi

s'a și pus apoi în desbatere proiectul despre contingentul de recruți și guvernul speră să-l facă lege în decurs de câteva zile. Opoziția ungurească, în special kossuthiștii și iusthiștii, vor cere în firul acestei discuții armata ungurească națională, condiționând — bine înțeles că zadarnic — votarea proiectului dela realizarea acestei pretenții, care — durere — nu mai aparține domeniului utopiei.

Echivocitate...

Iată noua formulă, găsită de adversarii noștri împotriva »Tribunei«. Văzând că nu reușesc să familiarizeze opinia publică cu ideea tradării, deoarece pentru asta se cer dovezi pozitive, nu o simplă înșirare de cuvinte, au recurs la tactica, destul de păcătoasă și asta, a acuzațiilor de echivocitate. Scopul acestei a doua încercări nu este altul decât continuarea subminării încrederii obștei în »Tribuna«, prin aruncarea în sufletul cititorilor a unor nouă bănuieli. Unele din acestea se referă la principii politice, altele la chestiuni personale. Prin variate tangente se stabilesc combinațiuni vagi și fantastice de-o deosebită naivitate de judecată. Se trage la îndoială buna intenție și dreapta convingere a tuturor acțiunilor noastre. Și toată asta înșiruire de nouă articole și desvăliri fără sens, sânt svirlite, ca un atentat la conștiința publică, pentru a convinge mulțimea că atitudinea noastră a fost echivocă.

Firește, cu toți acești noi denunțatori putem să stăm de vorbă, căci nu simțim că este o trebuință. Pentru cetitorii onești ai noștri, pentru oamenii cu sufletul neînraiat de pismă și de neputință, vom spune însă lucrul cel mai firesc din lume. Colecția ziarului nostru stă măturie vie tuturor, cari ar voi să-și facă singuri o opinie justă asupra firului nostru drept de activitate. Inzădar va voi cel mai mare rău-

voitor al nostru să ne găsiască o contradicție în principiile mari de viață națională, sau să ne constate vre-o șovăire în materie de a ne împlini datoria către neam! Căci din potrivă, ne putem măguli, că, în privința intrasiguranței, am atins un nivel, de care alți confrăți din regiunile oportuniste, cari astăzi ne sfidează, nu se pot lăuda. Poruncile tablelor legii partidului nimeni nu le-a respectat cu mai multă consecvență programatică decât noi. Și cine are curajul, să dovedească contrarul, cu dovezile trebuitoare.

Am voi însă ca cel puțin în unul din acești acuzatori, cu echivocitatea în proșap, să mai stăm puțin de vorbă, căci este desigur omul cel mai interesat în această campanie și a exprimat, cu mai puțină lipsă de perdea și, fără îndoială, cu mai multă aparență de competență, credința sa asupra acelu «nu știu ce și nu știu cum», ce se cheamă echivocitate. Am numit pe fostul nostru colaborator gratuit, pe dl Goldiș.

Ne pare bine, că d-sa, intrând acum pe față în lupta contra noastră, se grăbește singur să-și recunoască meritele de muncitor la acest ziar, căci aceasta însemnează, că în timp de 14 ani, cât d-sa a stat în rândurile noastre, a putut să vegheze zilnic gândul și vorbele noastre și ar fi putut să dea alarmă, îndată ce s'ar fi întâmplat un lucru cât de mic, ce i-ar fi putut atinge enorma susceptibilitate politică a firei d-sale simțitoare. Ne surprinde însă și găsim caracterul dlui Goldiș de o extraordinară elasticitate, văzând, că abia acum, după o solidaritate de 14 ani în șir cu foaia asta, la a căreia zămislire d-sa a ținut aprinsă lumânarea, în semn de binecuvântare, găsește că politica ce a făcut »Tribuna«, desigur cu știrea și colaborarea d-sale «a fost echivocă».

Cică, pe cum afirmă în eșirea d-sale din »Românul«, încă de pe la anul 1897, de când cu punctele de orientare ale marelui diplomat Brote, i-ar fi mirosit »pintre rânduri« a moderațiune. Și tocmai dela 15

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«

Tristan Bernard.

Cufărul.

— Sânt ani de atunci, îmi spunea fostul ocaș.

„Ideia ne-a dat-o un negustor bătrîn de coșuri și de cufere de răchită. Plimbându-se odată în jurul Compiègnei, a băgat de seamă o casă singuratecă. Văduva V... care locuia într'nsa, era o babă țicnită care trăia fără servitoare și ieșea rar pe stradă. Nici furnisorii nu intrau în casa ei, ci își lăsau marfa, ouăle, untul pe o bancă din grădină, unde găseau banii numărați bob, atât cât li-se cădea.

„Noel Bosco îmi șopti atunci, că, de oarece numai noi știam de afacerea asta, o vom executa împreună, fără să dăm de știre unui al treilea. Cu cei patru franci pe cari îi avea, am cumpărat un cufăr de ocașie. Am adunat, pe un loc viran, câteva bucăți de lemne și câteva cărămizi, ca să-i dăm greutate; căci nu făcea să transportăm cufărul gol la Compiègne: ar fi dat de bănuț...

„Ne vorbiserăm să ducem cufărul la Paris, ca să nu-l lăsăm în casa ei ori pe câmpie. Mai hotărâserăm să închidem locuința babei, pentruca s'o creadă lumea plecată. La Paris, ne era ușor să ne dezbrăcăm de cufăr; aveam

acolo un prieten care se însărcinase să-i dea foc.

„Era aproape noapte când am intrat la baba. Ne prezentam chipurile ca niște negustori de vin. Știam că bătrîna e fricoasă și ne chinuia gândul dacă minciuna noastră va prinde. Și a prins de minune. Cum am intrat în salon, ne-am și pus pe treabă.

„Îl văzusem pe Noel de multe ori la lucru, dar nici odată ca în acea zi. Intr'o clipă baba, cu toată corpulența ei, a fost prinsă de gât și trîntită pe canapea ca o marfă. Ce dibaciu ucigaș era și cocoșatul cela! Dar nimic decât un ucigaș. Cât privește combinațiile, precauțiunile, ele cădeau în sarcina mea. Dealtminte, eu nici nu-s bun de altceva; îmi vinea să vărs numai c'o țineam pe baba de picioare, în vreme ce Basco o strîngea binișor de gât.

„Cât baba nu mai dădu nici un semn de viață, ne-am dat seamă că trupul ei prea era gros. Intra el în cufăr nu-i vorbă, dar capacul se închidea cu greu. În sfârșit l-am închis cum am putut și am început să vizităm mobilele. Am găsit cam vre-o opt sute de lei în aur, prin sertare, și vre-o douăzeci de piese de cinci lei, într'o gheată veche, dar elegantă. Într'un ceainic am dat de câteva medalii, de giuvaerice și de niște hârtii de bancă scrise în englezește pe cari le-am luat la noroc.

„Când lucrezi, când te sucești și te răsucesți n'ai vreme să te gîndești la ce ți-se poate întâmpla mai târziu. Când am dus amândoi cufărul la gară și l-am predat spre

înregistrare, parcă nici nu-mi mai aduceam aminte ce conținea. Hotărîrea de a expedia cu trenul, eu o dădusem: aveam la vama dela gara de nord un prieten ce se numia Filetet, care desigur că nu ne va pune bețe în roate și ne va libera cufărul fără a-l deschide.

„La Compiègne am strîns mîna lui Basco și ne-am despărțit. El luă trenul în direcția Tergmer, ca să-și vadă neamul. În casa babei găsiră într'un colț o păpușă drăgălașă de porțelană pe care avea de gând să o dea nepoțichii lui.

„Odată ce te așezi liniștit în tren, nervii ți-se destind și surescitarea îți dispore; dar și pierzi din îndrăzneală. Când am trecut prin Saint-Denis, aproape de gara de Nord, abea de mă țineam locului, îmi venea să fug din vagonul acela prea strîmt.

„Trenul se opri cu o încetineală diavolească sub unul din podurile de La Chapelle... În sfârșit sosi în gară. În vreme ce hamalii coborau bagajele din furgon ca să le ducă în sala vămii, eu am dat fuga afară să rețin o birjă. Dar în ziua aceea aveau loc niște curse de cai, la Enghen mi-se pare. Trenurile soseau mai multe pe minut și birjele erau luate cu asalt. Am trebuit să dau fuga până la gara de Est ca să găsesc o trăsură. Când am intrat în sala de bagaje, cea mai mare parte din cufere și pachete erau liberate. Nu mai erau decât vre-o șase—șapte, în șir, pe un fel de teighea mare unde se făcea vizita. Între un pachet de rufe și un manechin de croitorie am văzut și cufărul meu cel negru.

Februarie 1897, deține acest înțelept om politic al neamului nostru o scrisoare a părintelui Mangra, din care rezultă o duplicitate evidentă a acestuia în credințele sale politice. Foarte bine, va zice ori ce cititor cum se cade. Dar presupunând, că într-adevăr la 1897 dl Goldiș a avut senzația acestei echivocități, ce l-a îndemnat să ni-o tainuiască timp de zece ani și mai bine? Cum de nu ș'a tras consecințele imediat, deoarece vârsta aceea de-atunci de profesor pensionar nu mai era de loc «o vârstă de băiat», cum zice d-sa? Ne este așa de milă, când ne gândim câte scrupule de conștiință îl vor fi costat, câtă tortură sufletească, pentruca totuș să poarte cu sine o serie de ani această bănuială chinuitoare, până astăzi!...

Ei bine, să ni-se deie voie să constatăm că orice scriitor politic, orice ziarist și-ar fi făcut îndată datoria față de conștiința sa și ar fi evitat o colaborare ce l-ar fi compromis prin prietenii echivoce și ne-ar fi făcut de sigur și nouă un serviciu timpuriu, dumerindu-ne. Dl Goldiș însă a tăcut până azi și s'a făcut o platformă de activitate din aceasta legătură cu ziarul »echivoc« — o legătură monstruoasă când te gândești! — și nu d-sa, ci tot ceilalți dela »Tribuna« au înfierat mai tare și s'au lăpădat de dnii Mangra și Brote, cu toată hotărîrea, când s'au dat probele palpabile!

Atitudinea aceasta s'o judece cine poate. Ea se potrivește cu logica omenească ca Belinbroke cu chestia națională! Ea nu poate însă convinge pe nimeni despre corectitudinea dlui Goldiș, căci câtă vreme d-sa a rămas cu noi, a fost deopotrivă părtaș la greșeli, ca și la merite și, dacă în cursul celor 14 ani a fost în adevăr vre-o echivocitate la mijloc, cel mai vinovat este tainuitorul, care din lipsă de curaj a tăcut molcom! În condițiile aceste, a continua lupta pe motivul echivocității, de care ziarul nostru nu poate fi de loc mai vinovat decât însuș imaculatul domn Goldiș, este

„Dar unde era Filetet, prietenul meu, funcționar la vamă?”

„Am cerut vești despre el unuia din colegii lui care mi-a răspuns că Filetet fiind bolnav n'a venit de două zile la serviciu.

„Am cerut aceluiaș funcționar să facă un semn cu creta pe cufărul meu ca să mă pot duce cu el în oraș. M'am dus până aproape de cufăr, și el după mine cu o bucată de cretă în mână când deodată zării, de cealaltă parte a feșghelei, un fel de verificator cu trei galoane pe șapcă. Era supărat și se răstăia la lume, fiindcă se certase cu o doamnă pentru un pachet.

„Eram cu mâna pe cufăr. El mă întrebă răstit dacă am ceva de declarat și, fără să aștepte un răspuns, îmi porunci să deschid lada.

„Am simțit atunci pe ceafă o impresie ciudată, ca și cum mi-s'ar fi stâns pielea. Brațele începură să-mi tremure în mânecile hainei. M'am bătut prosteste peste buzunare, ca și cum mi-ași fi căutat cheile; dar un funcționar era acolo cu o legătură de chei. Mi-am aruncat ochii spre ușă, dar drumul era plin cu funcționari de ai vămii; alții se plimbau

de o patentă absurditate, deoarece noi, ca ziar, față de toți câți au încercat să ne terfelască idealurile, ne-am făcut datoria cu vârf!

De ce oare dl Goldiș caută acum să ne lase numai nouă în cărcă figurile sperietoare ale d-lor Brote, Slavici și Mangra, câtă vreme d-sa a știut să se indentifice, în mod conștient, cu dâșii și să le facă concesi, cu toate »scrisorile« ce le avea, până în clipa din urmă. Și de ce caută acum numai, când opinia publică a dat osânda asupra acestora, să reconstitue, tendențios, trecutul (și să facă prognosticuri până și asupra echivocităților viitoare cu toate că răspunderea d-sale nu i-o poate contesta nimeni pentru relațiunile din trecut.

Nu, d-le Goldiș, nu te sustrage, căci palmuiești adevărul! Sau echivocitatea D-tale a fost cel puțin ca a noastră. Sau cuvintele nu mai au înțeles pentru D-ta! În orice caz, acuzația ce ne-o arunci, te atinge pe d-ta în primul rând!

Situația politică în România.

— Declarații politice. —

Ziarul parizian »Le Figaro« publică în numărul dela 2 Martie un nou articol al d-lui Raymond Recouly, în care vorbește despre politica României și redă convorbirile pe cari le-a avut cu d-nii Ionel Brătianu, șeful partidului liberal, și dl Take Ionescu, șeful partidului conservator-democrat.

Declarațiile dlui Brătianu.

„Nu s'ar putea închipui un mai mare contrast ca cel dintre dl Carp, primul-ministru actual și dl Ionel Brătianu, șeful partidului liberal și premergătorul său la guvern. Pe cât cel dintâi are înfățișarea hotărîtă, bruscă și chiar cam aspră, pe atât cel de al doilea e mlădios, plin în gesturi și vorbă, seducător și atrăgător“.

Urmează un potret simpatic, fizic și moral al șefului partidului liberal, o mică descriere

chiar pe prag. Omul cu cheile se și apucase să-mi deschidă cufărul.

„Și-stam, așa, pe loc, cu gândul departe, și nu cugetam la nimic, la nimic. În sfârșit funcționarul deschise lacătul și ridică capacul.

„Atunci m'am pus pe un ris, și rizi, și rizi ca un imbecil: căci cufărul era plin cu rochete de copil, cu ghete, cu săpun, cu gulere de cămașă. Și în vreme ce funcționarul tot răscolea printrânsele, eu mă întrebam cine avusesse parte de cufărul meu care se plimba acum prin Paris, pe capră lângă birjar, și care ascundea trupul strivit al văduvei V... Și ce e mai nostim, niciodată n'am auzit pomenindu-se de afacerea asta. Ha de a găsit cadavrul, s'a temut el să nu-și atragă neplăceri? Nu știu, dar mă gândesc adesea, văzând, la mura ce o fi avut-o când a deschis lada. În cufărul meu, am găsit și jiletca asta de flane'ă pe care o port de trei ierni și care-mi ține al dracului de cald.

Trad. de Adrian Corbul.

a interiorului în stil românesc al casei fostului prim-ministru.

Apoi, dl Recouly reia firul ideii esențiale a articolului.

„El m'a întreținut destul de mult despre politică și a făcut o vie critică guvernului actual.

Din ceiace mi-a spus, din ceiace am aflat din altă parte, e foarte vădit că liberalii n'au dat cu toată voia lor locul conservatorilor. De altfel, contrariul ar putea să ne mire.

Partidul d-lui Carp socotea că a venit momentul pentru dânsul ca să ia puterea și să facă alegerile. În cele din urmă, regele a fost de aceeași părere și vrând-nevrând dl Ion Brătianu a trebuit să se închine în fața hotărîrei suveranului.

Guvernul actual e foarte slab, îmi spune dl Brătianu; el se încearcă prin toate mijloacele să palieze această slăbiciune; el a abuzat de presiunea electorală, și a dat un program vădit demagogic.

li vorbesc atunci de cartelul care s'a încheiat între partizanii săi și conservatorii-democrați.

— Nimic mai firesc, îmi spune dânsul, interesele noastre ale momentului ne dictează și unora și altora această asociație.

Declarațiile dlui T. Ionescu.

D. Raymond Recouly trece apoi la d. Take Ionescu.

„Auzisem de mult vorbindu-se de d. Take Ionescu, scrie dsa, și eram foarte dornic să-l cunosc. Mi-a făcut o impresie foarte puternică.

Închipuiți-vă un om tânăr, în plina vigoare a vârstei și a talentului; fața colorată, obrazii plini, înfățișarea de o desăvârșită sănătate, de o constituție robustă, care trebuie să-i îngăduie să poarte cu ușurință sarcina zdrobitoare de a conduce cu tărie ocupațiile sale din barou (el e avocatul cel mai reputat al României) și munca sa de șef de partid.

— Guvernul, mi-a spus dânsul, nu dispune de aproape nici o forță în țară. E ca un stă major fără trupe. Prin urmare, el e nevoit să-și compenseze slăbiciunea printr'o propagandă demagogică și mai cu seamă printr'o corupție electorală fără precedent.

Toate aceste exagerări, toate aceste abuzuri, nu vor putea să aducă decât un rezultat: revizuirea constituțională, modificarea necesară a legii electorale, lărgirea dreptului de vot, poate stabilirea scrutinului proporțional.

Întreb atunci pe convorbitorul meu ceiace, după dânsul, a împins pe rege să dea puterea dlui Carp.

— Cred, îmi spuse dânsul, că suveranul a cedat mai cu seamă argumentului următor: N'a voit să poată fi acuzat că a micșorat sau chiar a distrus, ca partid politic pe vechile familii conservatoare, pe aristocrați, pe boeri. A voit să le dea un prilej de a guverna, o „șansă“ cum spun Englezii. D. Carp, șeful lor a trecut de șaptezeci de ani: trebuia să-l cheme acum sau niciodată.

Superioritatea politicianilor români.

Dl Raymond Recouly își încheie articolul cu aprecieri simpatice asupra conducătorilor politice românești, pe cari îi găsește dezinteresati, încrezători în suveranul țării, cu o mentalitate mult superioară politicianilor din multe alte țări.

Vivacitatea luptelor politice o explică dl Recouly tocmai prin supra abundență de oameni superiori. Ea nu aduce pagube intereselor țării, dimpotrivă, îi face un serviciu.

„Când te gândești ce era acum o jumătate de veac România, când vezi ce au făcut con-

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai scăzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

ducătorii politici din România în timp așa de scurt, găsești că cu toții au dreptul să fie mândri de opera săvârșită", — sfârșește dl Recouly.

Mutualitatea în România.

Dl Dr. I. Răducan, docent universitar și distins publicist economist, a ținut la 23 Februarie o conferință în Ateneul din București, tratând o temă care are un deosebit interes și pentru noi Români de dincoace.

Publicăm la acest loc rezumatul acestei conferințe interesante, făcut anume pentru cititorii »Tribunei« de dl conferențiar.

Tema pe care voi căuta mai mult să o schițez decât să o dezvolt este: „Mutualitatea în România“.

În curs de un an și mai bine am căutat să-mi dau seama, printr-o cercetare particulară, de nevoile societăților de ajutor reciproc, adică de mutualitate, în ce stare se află și să examinez în același timp, unele din dezideratele formulate ale acestor societăți.

În primul rând este bine să ne lămurim termenul „Mutualitate“, pentru mulți destul de nou.

Ce este mutualitatea? În înțeles larg, mutualitatea este un principiu fundamental al vieții, tot atât de real și de îndreptățit ca și principiul luptei pentru viață, ca și principiul luptei reciproce. Aceste două curente, cari stăpânesc și călăuzesc mersul vieții sociale se pot observa de altminteri și în viața naturală, unde se manifestă deasemenea. S'ar putea da multe exemple de ajutor reciproc în viața animalelor.

Mă mărginesc să vă spun că, întru cât privește viața socială, atâta vreme cât a existat un suflet omenesc, a existat și simțământul uman al ajutorului reciproc. Se înțelege că mai ales aceia cari, pe drumul vieții, au întâmpinat mai multe piedeci, aceea au simțit și au înfăptuit mai mult principiul ajutorului reciproc.

Dacă privim în trecutul omenirii vedem că în adevăr clasele de jos s'au unit întru practicarea ajutorului reciproc. O astfel de unire cunoaștem în India și apoi la Greci, o astfel de unire au fost colegiile, răspândite la clasele de jos ale Romanilor, cari au avut mai mult o cauză religioasă, apoi breslele din evul mediu a căror rațiune de a fi, trebuie să o căutăm în cauze economice, și în sfârșit mai ales în veacul trecut, odată cu ivirea unei probleme sociale foarte însemnate, adică cu ivirea pauperismului, a cerșetoriei cronice a unei părți din populațiune, condamnată să ducă o viață lipsită de satisfacerea celor mai elementare trebuinți. Ca un mijloc de prevenire, clasele de jos s'au întovărășit în vederea ajutorului reciproc, pentru cazul când diferite accidente profesionale sau umane îi loveau — au indicat marea operă specială a mutualității.

Mutualitatea, se împarte în două mari categorii și anume: în categoria societăților de ajutor reciproc, în vederea riscurilor umane (cazurile de boală sau deces) și în categoria societăților de ajutor reciproc în vederea riscurilor profesionale (lipsa de lucru, accidente, asigurările mutuale din agricultură etc.). La noi în țară, se cunoaște aproape exclusiv prima categorie de mutualitate, adică aceea practică în privința riscurilor umane, în privința riscurilor cari întovărășesc viața în genere, independent de profesiunea unuia sau altuia dintre acei cari s'au unit în societățile de ajutor reciproc.

Chestiunea mutualității la noi a devenit chestiune de actualitate. Până mai ieri nimeni nu vorbea de ea, până azi a rămas o sămânță a inițiativei particulare, a rămas un rod numai al acestei inițiative fără ca să preocupe nici pe oamenii noștri de stat nici pe cercetătorii chestiunilor sociale. În cel din urmă timp însă, s'a constituit o comisiune pe lângă ministerul industriei și comerțului, în scop de a studia starea de față a mutualității și de a formula unele puncte pentru un program de legislațiune în această chestiune.

Aș putea spune că în București societățile de ajutor reciproc au avut o ființă ilegală. Aceasta nu însemnează că a avut o ființă nemorală. Toate societățile de ajutor reciproc, numai câteva fac excepție, n'au ființă morală recunoscută de lege și cu toate acestea, există în România un frumos grup al societăților de ajutor reciproc.

Se impune să ne întrebăm; și să indicăm numai care este evoluțiunea acestor societăți care sânt cauzele stărei de astăzi ca în urmă să vedem cari sânt nevoile și remediile acestor societăți.

O singură, societate are o vechime mai mare de o jumătate de veac și aceea societate a fost înființată de străini. Am putea spune că în privința mutualității, noi sântem elevii străinilor; străinii, în special meșteșugarii germani, au fost dascălii noștri în această privință: ei au fost aceia cari ne-au dat lecțiuni de adevărat ajutor reciproc. E interesant în această privință să știm că pe când în Germania, la 1848, în timpul revoluțiunii, lucrătorii tipografi înființau o societate de ajutor reciproc cu numele de „Gutenberg“ la noi, zece ani mai târziu, tot lucrători tipografi, recrutați mai ales dintre Germani, au înființat prima societate de ajutor reciproc, pentru caz de boală, de deces, — și dându-i același nume: („Gutenberg“). Vedeți nu e numai o legătură sufletească dar și o legătură formală între începuturile mutualității la noi și spiritul de ajutor reciproc, împrumutat dela străini.

Acest spirit al străinilor care ne-a dăscălit pe noi, s'a așternut pe ruinele breslelor din trecutul nostru și așa a putut să se dezvolte. Noi, în veacurile trecute, am avut un număr dacă nu considerabil, dar un număr oare care de bresle de meseriași cari cunoșteau și practicau ajutorul reciproc.

Din spiritul și pe ruinele breslelor, din nevoile prezentului, sub îmboldul educației străinilor, societățile de ajutor reciproc s'au plămădit, au început să fie alcătuite și de către meșteșugarii și lucrătorii români, cari, în prezent, alcătuiesc marea majoritate a soldaților mutualității din țara noastră.

În afară de străini și de români, o parte din tovarășii de acest fel au luat ființă din inițiativa populațiunii străine evreiești din nordul Moldovei care mai ales până la 1900 au mers înainte relativ repede.

Am strâns, date asupra a 226 societăți de adevărat ajutor reciproc.

Ce înțeleg prin „adevărat ajutor reciproc?“ Avem o mulțime, o sumedenie de societăți de binefacere. Avem instituțiuni cum se găsesc în alte țări, instituțiuni cari au drept scop: acordarea de bani și alte donațiuni săracilor. Ei bine, în societățile de ajutor reciproc, *acei cari ajută sânt în același timp și ajutați*, pe când în societățile de binefacere, societarii ajută fără ca în schimb să primească ceva, în afară de mulțumirea sufletească că au făcut un bine.

Instituțiuni de binefacere sânt nenumărate și felurite se găsesc la noi, spitale cari dau îngrijirea și întreținerea gratuit și multe alte instituțiuni pentru alinarea pauperismului, însă aceste instituțiuni formează un mijloc de presiune, pe când mutualitatea, care coprinde totalitatea societăților de ajutor reciproc, alcătuiește o operă de prevenire a cerșetoriei și

în același timp de ridicare a demnității personale și a inițiativei individuale.

Scopurile principale ale societăților noastre de ajutor reciproc sânt multe, înșirate în statutele lor, înșirate ca un rod al dorinței de a face bine, fără însă să ne dovedească aceste societăți de prevedere o tehnică științifică, o experiență matură.

Două sânt scopurile de căpetenie ale asigurărilor sociale libere dela noi. Aceste scopuri sânt: ajutorarea în caz de boală și în caz de deces. Știți prea bine că acum se studiază la noi proiectele de legislațiune pentru asigurarea obligatorie și în caz de boală, bătrânețe și invaliditate, și în caz de moarte. Totuș e o chestiune de deosebită importanță aceasta: dacă nu e poate mai bine să se lase cele două scopuri amintite și de acum înainte mutualității cu adevărat liberă. Mutualitatea, întrucât privește intențiunea statului se împarte la noi: în mutualitate liberă și mutualitate obligatorie, impusă. Mutualitatea obligatorie se adresează în special claselor de meseriași, mutualitatea liberă cuprinde peste 71.000 membri recrutați din straturi sociale mai largi (și meseriași, dar și lucrători din fabrici, mici funcționari). Acești 71.000 mii oameni plătesc anual o cifră foarte frumoasă, o cifră impunătoare, când ne gândim că e rezultatul exclusiv al inițiativei particulare, fără nici un ajutor din partea statului, plătesc anual cotizațiuni în sumă de 900.000 franci și mai bine. Veniturile totale ale acestor societăți se ridică la aproape 1.400.000 franci.

În privința raportului cotizațiunilor, a obolului plătit de societarii sărmani, față de totalul veniturilor, noi stăm mai bine decât grandioasa mutualitate franceză, care are ca președinte de onoare pe însuși președintele Republicii, care se bucură de toată atențiunea legiuitorului, care în mare parte își adună resursele nu numai din obolul sărmanului, umc e cazul la noi, ci și de din donațiuni făcute de membrii întăriți, așa numiți „membrii onorari“, cari prin aceste daruri, însă falsifică spiritul de ajutor reciproc ce ar trebui să-l păstreze mutualitatea, în favoarea căreia statul intervine cu ajutor material din ce în ce crescând.

Natural, cifra de 71.000 membrii în mutualitatea liberă, la noi nu însemnează aproape nimic, s'ar putea spune, dacă vei compara această cifră spre pildă cu numărul membrilor de milioane din mutualitatea Franței, Germaniei și Angliei. La aceasta ar putea însă răspunde: arborele mutualității libere din România a crescut fără nici o îngrijire, n'a crescut în grădina, sub școalele legalității și n'a fost luat în seamă de către cei în drept. Să vă dau o pildă clasică de modul cum s'a nesocotit această operă socială, de netăgăduit folos pentru întreaga noastră viață de stat. Există legi cari prevăd controlul gestiunii acestor societăți: astfel există legea organizării comunelor urbane care prevede, printre alte atribuțiuni ale consiliilor comunale, și aceea de a controla gestiunea societăților de ajutor reciproc. Ei bine, nu cunosc decât un singur oraș, Galați, în care se face acest lucru, încolo, mutualitatea liberă la noi a fost lăsată în prada vînturilor, și ea totuși a mers înainte. De aceea să nu ne mire dacă se întâmplă uneori că se săvârșesc fraude în administrarea acestor societăți. Sunt atâtea și atâtea instituțiuni unde există control și supracontrol din partea statului și cu toate acestea nu se poate stărpi cu totul fraudă, dar mite în aparență modesta mutualitatea, care a crescut neîngrijită, ca un copil orfan fără să respire din aerul curat și dătător de viață al legilor? Dacă e să ne mirăm ar fi tocmai că nu s'au săvârșit mai mult fraude decât s'au săvârșit până acum!

(Articol final urmează).

Telefon nr. 467.

= KARDOS GYULA =

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár Gyárváros Háromkirály-ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu preț. moderate

O societate a Românilor din Paris.

Zilele trecute s'a întemeiat la Paris o societate de ajutor mutual între Români cari domiciliază în capitala Franței.

Această societate împlinește o dorință a tuturor Românilor din Paris și nu putem decât să aprobăm inițiativa care i-a dat ființă.

Cu ocazia adunării generale care s'a ținut Duminică 13 Februarie, domnul Alexandru Em. Lahovary, ministrul plenipotențiar al României la Paris, a rostit următoarea cuvântare:

Doamnelor și Domnilor,

Dați-mi voie înainte de toate de a vă spune mulțămirea mea că ați binevoit în așa mare număr să răspundeți chemării mele pentru întemeierea unei societăți de sprijin mutual între Români din Paris.

De cizezeci de ani încoace colonia noastră s'a dezvoltat tot mereu. Toate straturile sociale, toate profesiunile se află aci reprezentate: mari proprietari și rentieri, stabiliți în mod definitiv în Paris, sau veniți spre a petrece numai câțiva timp — studenți, artiști, profesori, lucrători atrași și reținuți aici de râva de a găsi în școlile superioare sau în ateliere învățământul, ce Franța îl împarte cu atâta dărnicie străinilor ca și propriilor săi fii — călători aduși la Paris de grija sănătății, sau de nevoia de puțină odihnă, într-o viață prea încărcată de muncă și de griji — aceștia cu toții întorcându-se în Paris o colonie numeroasă și activă căreia nu-i lipsește decât posibilitatea de a-și manifesta spiritul de solidaritate.

De câte ori nu văți găsit fără putere înaintea unei mizerii de ajutor, unei nenorociri de alinat. Ajutorul ce vi-se întâmplă să dați unui român, profita el oare unui adevărat nenorocit? Și de câte ori nu s'a abuzat de mila Domniilor Voastre? Frica de a nu fi înșelați, nu vă împins de multe ori să îndepărtați pe acei care ar fi meritat o mână de ajutor? Ceiace fiecare din noi este în neputință de a face singur, oare nu am putea să o facem cu toții? Să aducem cu toții sprijinul și munca noastră Societății de binefacere a Românilor din Paris.

Prin mijloacele materiale și morale de care va dispune dînsa va îndeplini ceiace fiecare din noi nu poate visa să facă fără să-și fi putut ajunge scopul: o binefacere cât de mică dar cu rostul ei.

Societăți similare se află la Paris printre mai toate coloniile străine: Germani, Italieni, Elvețieni, Belgieni și alții, au organizat de multă vreme asemenea societăți cari le aduc zilnic cele mai mari servicii.

Drept bază pentru proiectul de statute ce vi-s'a comunicat, s'au luat statutele societății elvețiene de binefacere din Paris și statutele societății de ajutor a Românilor din Viena.

Acum patru ani, când am luat inițiativa de a întemeia la Viena societatea de binefacere română, nu puteam crede că ea va izbuti să aducă într'un timp atât de scurt capitalul de 3 000 coroane care-l posedă astăzi; colonia română de acolo este într'adevăr cu mult mai restrinsă decât colonia noastră din Paris și nădăjduiesc că ne va fi cu puțință să întemeiem aci o asociațiune și mai puternică.

Societatea noastră nu mă îndoiesc că se va bucura de iubirea tuturor Românilor cari locuiesc aci, precum și de simpatiile acelor care au trăit aci în tinerețile lor și cunosc astfel rolul însemnat ce societatea noastră va fi chemată a îndeplini.

Este cu neputință de a stabili chiar de acum și de a hotărâni activitatea societății noastre în cadrul unor statute ce dinainte s'au lăsat cât se poate de larg.

Modestă firesc la început, dînsa va putea să se desvolte, treptat cu sporirea mijloacelor sale, dar chiar de acum însă am avut în vedere posibilitatea foarte apropiată de a-și recunoaște personalitatea morală și de a face ca dînsa să fie declarată de utilitate publică conform cu legile franceze; astfel va putea dobândi și poseda și îmbogăți prin donațiuni și legături ce eventual i s'ar putea face.

Cred că corespunde dorinței dumnea-voastră, unanim aclamând ca președinte al societății noastre pe veneratul bărbat, care prin patriotismul său generos și printr-o practică neîncetată a binefacerei, s'a făcut iubit tuturor: Principele Dimitrie Barbu Știrbey va binevoi să primi această onoare și această sarcină.

Operele ce o întemeiam acum, îi doresc lungă viață și prosperitate.

După ce s'au admis cu oare-cari modificări se s'au propus în statutele societății, adunarea generală procedă la numirea consiliului de administrație care se compune în modul următor:

Principele D. Știrbey, președinte; d-nele marchiza de Belloy, Jean Bonnardel, George Milescu și Jean Pilat, vice-prezident; dl Dr. Levaditi, secretar-general; dl C. Argetoianu,

casier; Părintele C. Ștefano, principele Brâncoveanu, C. Brătianu, Gh. Batu, Leopold Louis Dreyfus, d-na Economu, d-nii Titus Gancea, Dr. Iscovescu, d-na Anna Lahovary, Al. Em. Lahovary, M. Marghiloman, Joseph Jenard, Charles Mitilieu, principesa Adina Știrbey, dl Al. Spireanu, maior Sturdza și d-na Xantho, membri: d-nii G. Bengescu, C. Buzeianu, Moise Haldon, censori.

Subscrierile se vor adresa casierului societății, domnul I. C. Argetoianu, prim-secretar al legațiunii regale din Paris.

Inscripțiunea în cursul anului 1911 dă drept la titlul de membru fondator.

Cotizațiunea anuală este fixată la 24 lei, plătitibil în patru rate.

Subscrierile de cel puțin una mie lei plătite imediat, fie în patru rate anuale egale, dă drept la titlul de membru perpetuu al societății și scutește definitiv de plata cotizațiunii ordinare.

Titlul de membru perpetuu se va mai conferi și acelor care ar aduce societății adăsiunea a cincisprezece noi membrii activi.

Concertul din Cluj.

Cluj, 6 Martie 1911.

Concertul aranjat în 5 Martie din partea tinerimei române universitare a fost un moment senin în viața noastră acum atât de tulburată, întrunind pentru ascultarea artei o lume românească cum nu am mai văzut la Cluj.

Oaspeții veniți la Cluj au schimbat pe câteva zile viața străină din acest oraș, căci pretutindeni, pe străzi, în hotele și cafenele auziai numai glasuri românești, încât străinii stăteau mirați privind la oaspeții nu prea iubii. Chiar și clujenii și-au uitat de trecutul istoric și puteai vedea seara la concert, întrun și pe toți intelectualii noștri de-aci cu familii cu tot.

A fost norocoasă ideea convocării comitetului partidului național pe ziua de azi, căci astel ni-s'au înmulțit caspeții cu câțiva fruntași și casa tinerimei încă poate constata rezultate mai frumoase.

Scopul concertului a fost sporirea fondului „Stroescu” și această împrejurare a influențat mult succesul material.

Inceperea concertului era să fie la orele 8, dar după datina veche, publicul românesc a întârziat, astfel că numai la orele 9 s'a putut începe.

O noutate musicală a fost punctul 1. „Uvertura națională” de A. Bena executată de orchestra regimentului 62. Este o lucrare în stil simfonic întrețesut, cu arii și cântării naționale. Intențiunea e foarte succesă, dar la o nouă prelucrare dl Bena ar ajunge mult mai frumoase succese, scoțind la iveală mai mult melodia.

Cântăreții noștri auziți și cu alte ocazii și-au menținut renumele de care s'au bucurat în mijlocul nostru. Dl Ștefan Mărcuș atât în aria din „Rigoletto” cât și în cântarea din Bajazzo ne-a întărit în credință că vom avea cândva un cântăreț, care va întruni toate cerințele unui adevărat cântăreț de scenă.

Plăcut ne-a surprins reparația dnei Dr. Bașiota, cunoscută și apreciată noastră cântăreață, care după o pauză lungă apare din nou înaintea publicului român. Am putut să constatăm din nou frumseța și duioșia glasului ei dulce.

Aplauze furtunoase a stârnit apariția filomelei Ardelaului, a dnei Triteanu.

O surprindere a fost punctul instrumental al dsoarei Lucia Mureșianu, fida iubitelui nostru maestru Iacob Mureșianu. Dsoara Mureșianu prin prestațiunile ei, prin agilitate și interpretarea precisă ne-a fost o adevărată revelație artistică.

Artiștii foarte bine dispuși au ajuns cele mai frumoase succese prin cântările naționale: Dl Mărcuș cu „Foate verde foi de nuc” de Brediceanu, dna Virginia Dr. Bașiota cu „Vino bade iar acasă” și în fine dna Veturia Triteanu apărând a doua oară pe scenă în costum național cântând: „Astă noapte te-am visat” de T. Brediceanu și „Jelui-m-aș și n'am cui” de Dima, — încât întreg publicul a rămas fermecat, mai ales cei cari nu au mai auzit-o pe dna Triteanu.

După concert 15 universitari au jucat, foarte corect, în costume naționale dela 'Oraștie: „Călușarul”, „Bătuta” și „Hora”, după cari președintele înviă dnele și dsoarele costumate să intre în horă cu călușerii. A fost o privesc deosebit de frumoasă văzând că intră între călușeri dna Elena Dr. Hossu-Longin, dna Eleftera Dr. Mihali și dna Triteanu și pe rînd toate dnele și dsoarele costumate în diferite costume din toate ținuturile românești. Jocul animat a durat până la 6 ore dimineața.

M-a fost imposibil a construi o listă a tuturor oaspeților. Remarc prezența dlor Dr. Vasile Luca-riu, Dr. Ioan Mihu, Dr. Nicolae Oncu, Dr. Maniu, Dr. St. C. Pop, Dr. Marșieu, Dr. Iancu (Arad), Dr. A. Vaida, Dr. T. Mihali cu dna, Dr. F. Hossu-Longin cu dna, Dr. Ioan Harșia cu dna Răghin), Dr. V. Meșter cu dna (Sasc-montană), Dr. V. Moldovan cu dna (Turda), Dr. V. Bontescu cu dna, Dr. Romul Veliciu cu dna, Dr. I. Vaida cu dna, Dr. G. Tripou cu dna (Bistrița), Dr. Domide cu dna (Bistrița), Dr. Iulian Pop, Stanciu, protopop cu dna (Bistrița), Dr. A. Nyilvan, Dr. V. Radeș, Dr. Vasilca, Dr. Olariu (Hațeg), Dr. D. Roman cu dna (Teaca), I. Pop, protopop și familia (Morlaca), Dr. A. Pop cu dna (Huedin), L. Triteanu, Iacob Mureșianu, Dr. Bârlea cu dna (Sighet), Dr. L. Micșa cu dna (Dej) și alții.

Coresp.

Cronică teatrală din Germania.

În stagiunea aceasta — pe scenele germane — s'au reprezentat o mulțime de lucrări dramatice, cu mult mai multe ca în alți ani, cari parte sunt creații ale scriitorilor noi, parte ale poezilor consacrați. Nu ne vom ocupa de întreaga mișcare teatrală, ci vom aminti numai unele dintre ele, cele mai de seamă și cari au cucerit mai multe scene. Între acestea la locul prim se cuvine să amintim: tragedia unui popor „Credință și patrie” de Karl Schönherr, a cărui premieră a fost în Viena, de unde a trecut în scurtă vreme aproape pe toate scenele din Germania. Numele lui Schönherr nu e necunoscut. Acest dramaturg, care de meserie e medic și trăiește în Viena, a scris până acum vre-o 6 piese teatrale, cari deși nu au o deosebită valoare, totuși unele dintre ele ca d. e. „Pământ” sau „Familia”, prin felul cum sunt prinse caracterele a atras atenția criticilor, cari l'au urmărit cu mult interes. Cea din urmă piesă a lui, care i-a câștigat un mare nume, și i-a adus „premiul Grillparzer”, e o piesă cu tendință, al cărei ascuțit e îndreptat în contra catolicismului și se petrece într'un sat de munte, în Alpii austriaci, pe timpul contrareformațiunii. Cuprinsul ei e următorul: Un rescript împărătesc dă ordin, ca toți luteranii, cari nu voesc să se lapede de religionea lor și să treacă la catolicism, să fie izgoniți din țară. Numai copii minori să fie reținuți, ca să li-se poată salva sufletele. Cu aducerea la îndeplinire al acestui ordin e încredințat un soldat, un fanatic, care în credință că face un lucru plăcut lui D-zeu, prin aceia că stârpește pe acești luterani; taie și spânzură fără cruțare, bățoereste bătrânii, îngroapă morții alături cu hoiturile etc. Indurerăți, oamenii caută să-și vândă ce pot și să pregătesc de pribegie. Între aceștia e și familia Rott-eștilor, care în clipa, când o vecină le moare în casă, cu biblia în pumni, străpunsă de soldat, plini de revoltă anunță că și ei sunt luterani. Și asupra lor cade acum osânda pribegiei și ei trebuie să-și vândă casa și moșia, rămasă din moși-strămoși, să rupă toate tradițiile familiare legate de acest cuib al lor, să-și părăsească morții și să-și caute altă patrie.

În sufletul lor se încinge o luptă, între dragostea de glie și între învățăturile cele nouă de care sânt pătrunși. Cea din urmă ese biruitoare și ei să hotărâsc să plece. E în dimineața zilei de plecare. Christian Rott a încărcat ce a putut pe un cărucior, a pus două perine pentru tatăl lui bolnav de inimă și acum își sărută, pentru multă vreme, poate pentru totdeauna, singurul lui copil, care are numai 12 ani. Acesta însă nu vrea să știe nimic de porunca împărătească și când soldatul vrea să-l prindă, ca să nu meargă cu

tatăl-său, se aruncă în iazul morii unde să înecă. Într'un moment de revoltă după-ce și-a scos copilul mort, Christian Rott se năpustește asupra călărețului și-l trânteste la pământ. Nevasta lui îi aduce barda să-l omoare, dar când să lovească, barda îi scapă din mână și umilit să ridică de pe el cu cuvintele: „Nu așa ne învață poruncile lui Christos. Întinde mână de-mpăcare călărețului, își așează copilul mort pe cărucior și cu ochii înlăcrimați pleacă după ceilalți pribegi.

Piesa este scrisă într'un limbaj țărănesc, simplu, lapidar poate, fără efecte de scenă. În schimb nu găsești nimic forțat, caracterele deschise, pline de hotărâre, sufăr în urma credinței nestrămutate ce au în legea cea nouă. Actul întâi și ultim sânt lucrute cu multă măiestrie, ele au creat acestei lucrări dramatice un nume nesperitor.

După o pauză cam îndelungată, în lumea teatrului, se ivește iar popularul scriitor Gerhart Hauptmann. Cea mai nouă lucrare care ne-o prezintă e „Die Ratten“, jucată pentru întâia oră la Berlin. De data asta Hauptmann nu ne mai poartă prin lumea legendelor, ci ne aduce în mijlocul unei lumi realiste, cu viața ei brutală și plină de patimă. Bucata de sus e o tragicomedie, al cărei stil cade, din piesele scrise de Hauptmann, între „Biberpelz“ și „Rose Bernd“. Subiectul, pe scurt, e următorul: O tânără pereche — în lipsă de moștenitori — duce o viață foarte nemulțumită. Mai ales nevasta suferă foarte mult, din lipsa asta de copii. De groază, ca să nu i-se înstrăineze bărbatul, se decide să adopteze un copil, pe care să-l prezinte, ca pe un copil natural. Ocazia sa și prezintă. Bărbatul ei lipsește de acasă mai bine de un an. Dela o servitoare poloneză, ajunsă în nenorocire, ia copilul nou născut, dându-i o despăgubire mare și trimite veste bărbatului-său, că a ajuns mamă fericită. Doi ani de zile de viață casnică fericită se scurg fără bănuială și copilul crește adorat de toți ai casei. În decursul acestui timp însă, în servitoare se trezesc sentimentele de mamă, cărora nu mai poate rezista și vine să-și ceară copilul.

Între mama adoptivă și mama naturală se încinge o luptă ascunsă, dar înverșunată. Pentruca să iasă din acest impas, nevasta chiamă în ajutor pe un frate al ei, cunoscut de om străicat. Acesta înțelege rău pe sora ei, și omoară servitoarea — mama adevărată a copilului. Rolul complicat, în care se țese întreaga acțiune, cu diferitele ei personaje, place mult publicului și piesa are să aibă un succes durabil. Prin titlul ei, Hauptmann vrea să simbolizeze pornirile sufletesti, cari se întind și desvoltă ca niște soboli și cari ne distrug prietenii, familie și viață.

Mult trâmbițata operă a lui Richard Strauss: „Der Rosenkavalier“ comedie muzicală în 3 acte, n'a avut în public și mai ales în critici succesul dorit. Ba după cum anunță zărele italiene, în Scala din Milano, a fost unele scene fluerate. Netăgăduit, că Strauss dispune de o mare putere de creație, ce privește mijloacele de a tălmăci anumite sentimente și situații în formă muzicală. Decât stăruința lui de a închea elementele muzicale de comedie, cu acelea ale operetei și ale farsei într'un viitor stil de operă comică, nu a reușit de loc în lucrarea lui cea mai nouă: „Der Rosenkavalier“. Alături de valsuri și tertsette superbe, găsim motive banale, ici-colo trece pe granița admisă a excentricului, și prin anacronisme jignitoare întuneacă eleganța stilului conceput.

E un întreg lipsit de omogenitate și unele scene fac impresia că au fost scrise în repezeală. Libretul de H. v. Hoffmannsthal ne prezintă pe acest poet într'un gen nou de crea-

țiune, care mulțamește și pe cel mai rafinat estetician.

De prezent Strauss scrie muzica la un vodevil, al cărui libret tot lui Hoffmannsthal să datorește.

Amicii lui Sudermann așteaptă cu nerăbdare cea mai nouă lucrare dramatică a lui: „Cersitorul din Syracuse“ la care muncește. Acțiunea se spune, că se petrece pe vremea războiului cu Cartagina. Premiera piesei va fi în vară. I. Enescu.

Din străinătate.

Anglia contra Italiei. Dintre statele cele mari europene, mai fiecare a avut un domeniu de rivalitate. Ausro Ungaria s'a întins în Bosnia și Herțegovina, încă dela 1878, când cu congresul dela Berlin.

Tot atunci tindea și Italia să aibă ocaziune de expansiune, cel puțin ocupând Ciprul, ori Albania sau în fine Tunisia, dacă nu și vecinul Tripolis. O nenorocită încercare de împrejurări însă a adus cu sine, că Italia a pierdut toate bunele prilejuri rind pe rind, pentru a „atrage în zona sa de influență“ vre una din regiunile numite. Ciprul i-l'a ocupat încă imediat după congresul dela Berlin, Anglia.

Fenomen curios!

Cei cari au citit jurnalele de pe atunci, sânt martori ai unei exploziuni de ură a Italiei în contra Austro Ungariei, pentrucă... Englezii au ocupat insula Cipru! O erupție de lavă, de injurii vulcanice a lăsat urmă din epoca aceea, în coloanele presei italiene. Dar trecu și acest ceas rău!

Italia se potoli, Austro Ungaria își urmă drumul său, pe care la 1908 ajunse la definitivă incorporare a celor două provincii balcanice.

În restimpul de trei decenii, dela 1878—1908. Italia spera să poată atrage „în sfera sa“ Albania.

Cu proclamarea constituțiunii de junii turci, însă guvernul italian a trebuit să renunțe și la această speranță.

Mai rămăsese Tunisia.

Aici interveni însă Franța. Și Italia fu îndepărtată și dela coasta Africii de Nord.

Dacă Quiñalul se gândește acum la o înfingere a Italiei în Tripolis, atunci el va veni în conflict nu numai cu Turcia, căreia îi aparține Tripolisul, ci și cu Anglia, posesoarea Egiptului și stăpâna definitivă a Ciprului.

Deci Italiei îi sânt închise toate căile de expansiune politică. Dar o astfel de situație devine insuportabilă pentru demnitatea de mare Putere a peninsulei apeninice. De aceea ea în cearcă din nou, după legea rezistenței minime să se avânte din nou asupra Tripolisului. Acum nu mai pot interveni pentru această provincie africană, ca odinioară, Franța, și Anglia.

Dar să vedem, pentruca caută să intervină în Tripolis. Presa italiană se plânge vehement de tot în contra Turciei pentrucă mai mulți cetățeni italieni au fost maltratați de autoritățile locale turcești.

Și nu numai atât!

Gubernatorul Tunisiei, un turc fanatic, n'a voit să dea în exploatare unei companii italiene niște câmpii acoperite și conținătoare de sulf, ci le-a concesionat unei companii americane, fără nici o licitațiune. Italia consideră măsura aceasta ca un act vășmășesc, îndreptat în contra ei, mai ales că a fost sistematic pusă la carantină. Astfel se mai anunțase o campanie italiană pentru desgroaparea antichităților romane. Și aici au fost preferenții americani. Dar și la alte ocaziuni au fost înținuți italienii la distanță, deoarece Turcia se teme de „întinderea sterei de influență“ a Italiei în Tripolis. Și în această bănuială o susține Anglia cu multă hotărâre.

De aici conflictul.

Viața Japonezilor.

— Crearea spiritului național. —

În 1867 ultimul dintre șogunii (viceregi) japonezi a depus puterea sa în mâinile împăratului, acesta devenind adevăratul guvernator. Evenimentul cunoscut în Apus sub numele de reforma, în Japonia e denumit: „Renășterea guvernământului luminat“, indicând astfel că adevărata situațiune a împăratului nu a fost uitată în decursul secolelor. Era Meiji începe la 1868 și schimbarea e datorită energiei, prevederei și patriosmului unui mic număr de samurai, ce aparțineau mai curând clasei mijlocii.

În 1869 lorzii feudali sau dimyo renunță la feude în schimbul unei pensii acordate lor și samurailor, fapt ce nu se putu realiza decât potolind răscoalele izbucnite între 1874—77. În 1890, Februarie 11, se introduce constituțiua cu guvernământ parlamentar, cu camerele depușilor, alese prin un sistem de vot foarte democratic, și ale parilor. În afară de acestea, consiliul privat sau al „Bărbaților nobili de stat“, constituit din floarea inteligenței Japoniei, exercită și dânsul o influență apreciabilă.

Sistemul militar era natural să se schimbe ca organizare și armament. Până în 1864 samurai rămăseseră înarmați ca și cu două secole mai înainte. Cele trei corpuri de armată organizate la această dată, deși mai bine înarmate și instruite, fiind formate din vechea clasă a samurailor cu obiceiurile feudale, nu constituia încă o forță națională. În 1872 se introduse sistemul națiunii armate, a cărei realizare întâmpină o slăbă împotrivire a samurailor, iar masa poporului, de parte de a-l considera ca o sarcină, se găsi contrariu foarte onorată de a i se fi acordat un privilegiu, ce de secole i se refuzase cu totul, acela al portului armelor, și de a putea veni astfel în contact cu clasa nobilă a samurailor.

În răscoala din 1877, trupele recrutate din popor, bătând pe samurailor răsculați, dovediră că în condițiunile moderne, dintr'un țaran se poate face un soldat tot atât de bun ca și dintr'un războinic ereditar.

Cu toată generalitatea sistemului militar, o mică parte din contingent este încorporat, restul fiind trecut dela început în rezervă.*

După schimbarea cea mai mare ce a fost introdusă în Japonia în era Meiji este aceea a educației generale.

Legislatorii noiei Japonia și-au dat dela început seama că necesitatea cea mai imperioasă este educația poporului, și ei însăși fiind samurai, era vădit că unul din principiile prime ale acestei educații și ale grijei guvernului trebuia să fie înculcarea loialității, ca virtute primă, încă dela băncile școlii. Și din fericire guvernul a avut de îndată la îndemână un mare număr de învățători din cea mai bună clasă*), anume samurai forțați să îmbrățișeze cariera învățământului.

Supuși în tinerețe regimului aspru și instrucțiunii sprige a samurailor, era natural că ei trebuiau să profeseze disciplina, loialitatea, curajul și respectul de sine.

Un fapt izbitor este prevederea cu adevărat miraculoasă a bărbaților, ce primii au formulat sistemul educațiunii naționale. În fața societății ce se prăbușea sub presiunea amenințătoare a puterilor străine lacome, au pos repede temelile noiei societăți și realizară deodată principiul că, dacă vrei să educi o națiune trebuiește să i disciplinezi tinerimea. Sistemul a suferit modificări numeroase, dar fără îndoială că înțelepciunii lor datorează Japonia mărirea ei. Să vedem elementele cari au contribuit la hrănirea spiritului național.

*) Numai astfel se explică faptul că Japonezii au găsit că fac o deosebită cinste generalului Nodji, eroul dela Port-Arthur, numindu-l institutor la o școală primară din Tokio.

— Premiat mai de multeori. —

BOROLINUL

Leacul miraculos de casă alui

— — — Dr. Borovszky — — —

se vede deja și în comitalul nostru. — Efectul și puterea acestui mijloc de casă este năntrecut la bronchită, boale de nervi și musculare, dureri de cap și dinți precum și la toate boalele obvenite din răceală, ca reumă, podagră, ischias, dureri în oase, aprinderi musculare și amorfite, în fine la dejerături și la înțetarea ranilor provenite din arsuri. — Desinfector și mijloc excelent pentru scutirea corpului. Preparatorii: Dr. Borovszky R. medic și Borovszky K., Budapest, II, Főutca No 77c. Se capătă în sticle de 1.20, 2.— și 2.50 coroane în Arad la Drogueria Vojtek și Weisz și la farmacia Örs Rezső în Pâncota.

Cu toate că educația în Japonia este presupusă că există de veacuri, religioasă este în cea strânsă legătură cu viața zilnică a poporului pentru a fi trecută cu vederea. Religioasă șintoistă, alterată cu un strat de budism, consideră pe împărat de esență divină, iar spiritele morților în relațiune cu cei de pe pământ. De mic copil, Japonezul e învățat că viața nu e decât un pupas în călătorie, și moartea, un eveniment natural neevitabil pe care trebuie să o privim stoic. Ca și străbunii noștri medievali, ce nu ezitau de a și sacrifica viața pentru onoare, tot așa și Japonezii pe câmpurile de bătăie ale Manciuriei erau pregătiți a muri cu sufletul senin. Și aceasta e datorită educațiunii individuale de a privi moartea ca un tovarăș familiar, nu dorit**) dar cel puțin privit fără teamă, și când ocaziunea vine a-l întâmpina fără lașitate. Teama de moarte și răsplata după moarte nu există, după cum nu există nici cer, nici infern, și este necoresct de a spune că japonezul nu se neliniștește murind, sau că gândește a merge drept în paradis căzând pe câmpul de bătăie. Iubește prea mult lumina și frumosul și urăște întunerecul. Cerurile sale sunt în-ă în conștiința lui, în îndeplinirea datoriei sale.

(Va urma.)

O somare.

Domnule Redactor!

A înnebunit cineva și în paroxismul nebuniei mă face și pe mine trădător, în coloanele bătrânei »Gazeta« din Brașov.

Ce pot face cu acest nebun, care strigă de sub masca anonimatului!

Aștept să vină cineva cu o singură acuză împotriva mea, și atunci vom vorbi. *Provoc dar pe aceasta cale pe tot omul care știe ori a visat ceva despre vre-un păcat național al meu, să iasă pe față*

Jos odată cu masca, să vedem cari sântem cu fața curată, și cari sântem cinstiți și de omenie.

Boroșineu, 7 Martie.

Dr. Teodor Burdan,
avocat.

INFORMATIUNI.

A R A D, 8 Martie n. 1911.

— **Pentru colecta capelei românești din temnița Aradului** s'au mai primit dela dna Adriana Ispravnic suma de 10 coroane, dna Iovanca Nemeth 30 cor. Total 40 cor.

Binevoitorii cari doresc a mai contribui la scopul acesta nobil, sunt rugați a-și trimite obolul lor pe adresa dnei Mariina Bocu, Minorita Patota 24.

— **Moartea unui ziarist slovac.** În casa de sănătate Steinhof de lângă Viena a murit ziaristul slovac Antoniu Bišek. Defunctul a intrat în viață ca învățator, pe urmă a venit la Turotsânt-mărtin unde, ca funcționar de bancă, făcea ziaristică! Aici a condus multă vreme ziarele „Ludove Noviny“ și „Katolicke Noviny“ pentru cari a fost tras în repețite rânduri în judecată și condamnat la temniță. În urma multelor nevoi ce a tras în viață și-a ruinat sănătatea ca în urmă înfrînt cu totul să moară într-o casă de nebuni.

— **Un nou mijloc de anestezie.** Medicul Dr. W. Wayne din Filadelfia a aflat un nou mijloc de anestezie care s'a adevărit că e foarte bun pentru operațiuni. Noul mijloc numit „uovatin“ a fost încercat mai întâi la o fată și după ce i-l-au injectat în coloana vertebrală, medicii i-au făcut o operație de apendicită, în vreme ce fata vorbea liniștită cu su-

*) În ajunul zilelor de bătăie, în liniștea nopții, mormurul rugăciunilor budiste se auzia peste tot câmpul.

rorile de caritate. Intreg decursul operației fata a fost foarte veselă, a rîs mereu și chiar a cântat. Dispoziția nu a părăsit-o nici după ce au isprăvit operația și se crede că se va însănătoși în curînd.

— **Ingroparea colonelului Balfour.** Din Londra vine știrea că colonelul Balfour a fost îngropat zilele acestea ducându-l pe un car țărănesc. Acesta e vechi obicei al familiei și pe vremuri era foarte lătit. Bogații se îngropau tot ca țărani, cu singură deosebire că înainte de a duce la groapă pe un bocotan, văpseau de nou carul.

— **Demisionarea profesorilor universitari ruși.** Rectorul universității din Moscova, contele Komarovski s'a prezentat în audiență la ministrul președinte Stolypin și i-a adus la cunoștință demisia a o sutăzece profesori și docenți privați ai universității, cari au hotărît să-și părăsească catedrele din cauză că ministrul de instrucție a dat afară și din slujba de profesor pe fostul rector Manuilov care demisionase de bună voie. Contele Komarovski nădăjduia să încheie cu ministrul președinte un compromis. Acesta însă i-a răspuns apatic.

— N'au de cât să plece, dacă li-i de ducă.

— **Eroina unei aventuri romantice.** Zilele acestea a sosit la o cafenea din Neoplanta o fată cu numele Flora Gertner despre care se știe că a avut legături intime cu unul dintre fii baronului Rotschild. Vorbind cu un ziarist despre aceasta, i-a spus următoarele: „Sunt trei ani de când am făcut cunoștința tînărului baron Carol Rotschild în cafeneaua Staatsbahnhof din Viena. Cu prietelul acesta mi-a făcut ofertul să părăsesc cafeneaua și-mi va asigura existența, eu însă l'am refuzat categoric. Bătrânul Rotschild când a prins de veste a trimis la mine un secretar care m'a întrebat în ce condiții sunt aplicat să întrerup legăturile cu baronul și mi-a oferit un libel de depuneri despre 100 mil de lei și mi-a asigurat un apantaj lunar de trei mii, care mi-se va da până la sfîrșitul vieții. L'am dat afară, pe lângă declarația că sau voi fi nevasta lui Rotschild, sau o rup cu el. Ziua următoare baronul s'a împușcat iar eu am trebuit să părăsesc orașul și de atunci rătăcesc din loc în loc, fără de nici un rost.

— **Moartea lui Antonio Fogazzaro.** Ieri în zori zilei s'a stîns la Vicenza senatorul Antonio Fogazzaro, cel mai de seamă scriitor al Italiei încă în viață. Septegenarul scriitor suferea de multă vreme de o boală de rinichi și în timpul din urmă a fost transportat la Vicenza, unde avea de gând să se supună unei operații. Vine rea trecută a și fost operat și se credea că va putea cât de curînd părăsi spitalul dar ziua următoare boala i-s'a complicat atât de grav încât a căzut în letargie și nu s'a mai deșteptat până în cealal din urmă. Pe patul de moarte a primit telegrafic binecuvîntarea papei.

Fogazzaro s'a născut la Vicenza în 1842 și prin anii șaptezeci s'a remarcat ca unul dintre cei mai de seamă poeți epici și lirici. Cariera și-a început-o cu povestirea versificată *Miranda* (1874) și cu un volum de poezii lirice intitulat *Valsolda*, iar în 1887 trece printre cei dintâi romanișterii publicînd romanul său *Malombra*. Cu romanele ulterioare *Daniele Cortis* (1885) și *Il mistero del poeta* (1888) își cucerește un loc stabil printre scriitorii de seamă. Alături de D'Annunzio e unul dintre cei mai multilaterali scriitori. A publicat un volum de poezii lirice (*Poesie scelte*) iar în 1903 contribuția sa dramatică sub titlu *Scene*.

Cea mai de seamă lucrare a sa e romanul *Il santo* (Sfântul), care a făcut mult șgomot și e tradus în mai multe limbi, iar în 1906 a fost citit și de papa Pius X-lea, care i-a excepționat foarte mult pe eroul Benedetto. Acestuia Fogazzaro a încercat să i octroieze principiile sale accentuînd reforma catolicismului cu așa numitul modernism. Papa era încă de pe atunci dușmanul declarat al *moderniștilor* și a amențat pe Fogazzaro cu anatema. Stricteța aceasta a impresionat foarte mult pe scriitor, care în sufletul său rămăsese credincios și pe urmă a declarat că i pare rău de cele susținute în *Il Santo* și roagă ca această operă să fie privită ca nescrisă. Intre romanele sale de seamă mai noi sînt și cele câteva schițări de renaștere politică *Piccolo*

mondo antico (1896) și *Piccolo mondo moderno* (1900) din cari reiese spiritul său subtil de criticar al veacului.

— **O suterană a burgului.** În romanele de senzație dela sfîrșitul veacului trecut se aducea adeseori vorba de o subterană care leagă Hofburgul de Schönbrunn. După romanele acestea, aici se desfășurau cele mai tainice aventuri ale arhiducilor austriaci. Lumea însă nu credea în existența acestei suterane și de atunci se infiripase chiar credința că ea ar fi numai o invenție a scriitorilor din veacul trecut. Întâmplarea însă a făcut ca eri să se dea cu toate acestea de urma ei. Anume pe aproape de grajdurile din Schönbrunn s'a surpat pământul deasupra gangului legendar și tainic a ieșit la lumina zilei. Firește faptul că motiv de îngrijorare curtenilor, cu toate că tainic n'a mai fost folosită de multă vreme. Acum însă existența ei se știe cu siguranță și se crede că are și ramificații cari duc pe sub Kahlenberg până la Dunăre. Gangul principal se întinde dela Schönbrunn pe sub Ringstrasse până la Hofburg.

— **Teatru-concert în Hălmagiu.** Duminecă în 26 Februarie st. n. a. c. a avut loc producțiunea teatrală-corală a meseriașilor români din Hălmagiu, — dată în favorul bibliotecii școlii române din loc.

Deși era un timp nefavorabil, totuș sala ospătăriei „Emil“, era tixită de public. Programul s'a început cu piesa „Isprava“. O plăcută impresie a făcut frumosul costum național purtat aproape de toți debutanții — în număr de peste 20, — cari toți s'au achitat de rolurile lor în mod laudabil.

Punctul al doilea „Imnul unirei“ cor bărbătesc de Porumbescu, a însuflețit publicul încât a trebuit bisat.

Mult haz a produs dialogul „Bărbatul și femeia surdă“. Punctul ultim popularul cântec „Păc“ de I. Vidu încă a fost bisat.

A urmat apoi joc și veselie până'n zori. Reușita atât morală cât și materială a acestei petreceri, a fost peste așteptare.

S'a încasat 260 cor. din care sumă detragându-se cheltuielile de 127 cor. 25 fil. a rămas un venit curat de 132 cor. 75 fileri.

Suprasolviri au intrat dela următorii domni: Teodosie Sirca 40 fil., G. Hanț 40 fil., G. Paicuț 60 fil., I. Sirca 60 fil., I. Farcăș 20 fil., G. Bușu 20 fil., A. Dragoș 1 cor., A. Fekete 60 fil., P. Balta 1 cor., L. Șortoc 3 cor. 20 fil., C. Gerga 60 fil., Noszkay 20., Neipl 1 cor. 20 fil., M. Costina 20 fil., P. Ciungan 20 fil., P. Butar 60 fil., I. Costa 1 cor., I. Kohn 1 cor., A. Șortoc 60 fil., G. Șortoc 20 fil., Fodor D. 2 cor. și I. Ungur 2 cor.

Ca răscumpărare a biletelor de prezență s'au trimis următoarele sume:

Dr. Nicolae Oncu, Cornel Lazar protopop, Dr. Teodor Pap adv., Dr. Ioan Robu avocat câte 5 cor., Aurel Leuca, și George Bușu câte 3 cor.

Oaspete.

— **Deputațiune din Făgăraș la miniștri.** Ni-se anunță din Budapesta: O deputațiune din Făgăraș, condusă de profesorul Sél și de ajutorul de prefect Beb. s'a prezintat azi la miniștrii Hazay și Kluyen-Héderváry ca să ceară readucerea armatei comune în orașul Făgăraș. Miniștri au dat răspunsuri favorabile. Din deputațiune făcea parte și protopopul gr. or. al Făgărașului, părintele Borza.

— **Depărtarea ministrului Aehrenthal.** Combinațiile asupra plecării definitive a ministrului de externe, contele Aehrenthal, par a se împlini, căci după cum se telegrafiază din Viena, boala de care suferă ministrul nu va putea fi vindecată în restimp de două luni și locțiitorul său va fi numit definitiv. Pentru a masca însă și eventuala plecare a contelui Pallavicini se colportează, că nici fostul ministru plenipotențiar la Constantinopol nu va putea menține multă vreme portofoliul externelor din cauza sănătății sdruncinate, rechemarea lui Berchtold se impune dela sine.

x **Au sosit cele mai noi gențe femeiești din piele** precum și fețe de mă ase pentru genți, portmoneuri și portfigarete, ornamente pentru cofură, bastoane, parfumuri etc. și se vind ieftin la magazinul Hegedüs Gyula, Arad, Andrassy-tér No 15. Telefon No 506.

x **Nou magazin de ceasornice și juvaere** în strada Ion-Weitzer, edificiul școlii de fete. Serviciu prompt. Reparaturile ceasornicelor se făptuesc pe lângă garanție. Cu deosebită stimă solicit sprijinul publicului, **Vogel Laszlo**, giuvaergiu și ciasornicar în strada Ion-Weitzer.

ECONOMIE

Adunarea generală a băncii „Mercur” din Năsăud.

Năsăud, 6 Martie.

Duminecă în 5 Martie și-a ținut societatea acționară „Mercur” din Năsăud a XI-a adunare generală.

Din raportul prezentat de direcțiune, precum și din tabloul comparativ al operațiunilor băncii, dela înființarea ei până azi, alăturat la acest raport, se constată frumosul progres ce l'a realizat acest institut în toate ramurile de operațiune.

Activele dau suma de Cor. 1.286.379,25, arătând astfel față de anul trecut o creștere de Cor. 244.724,20.

Dintre active escomptul s'a urcat la suma de Cor. 580.158,54, arătând un spor de Cor. 100.322,19, cambiiile cu acoperire ipotecară au crescut cu Cor. 42,99 — la suma de Cor. 212.117; împrumuturile ipotecare au crescut cu 13.220,50 la suma de Cor. 300.371; împrumuturile de obligațiuni cu caventi arată cifra de Cor. 21.041,49, iar împrumuturile pe efecte (Lombard) au crescut cu Cor. 25.887 — la suma de Cor. 41.004.

La pasive capitalul societar a crescut, prin emisiunea proiectată în anul trecut și deplin succesă la suma de 200.000 Coroane; fondurile de rezervă dimpreună cu fondul de pensie, cu dotațiunea anului acestuia, ating suma de Cor. 147.000, arătând astfel față de anul trecut un spor de 35.000 — Coroane; depunerile spre funcționare au crescut la însemnata sumă de Cor. 631.609,31, iar rescontul la suma de Cor. 283.914,13.

Circulațiunea totală arată cifra de Cor. 10.101.078,54.

Din toate aceste date reese, că chivernisirea averii societății „Mercur” e așezată în mâni dextere și cinstite cari, străduiesc an de an pentru consolidarea și progresarea băncii.

Pentru a se oferi o acoperire depozitelor spre fructificare direcțiunea societății s'a îngrijit de procurarea unui stoc de efecte publice însemnat, care corespunde la 10 procente din suma depozitelor, și se cifrează cu 65.063,33 cor.

Pentru de a corespunde principalei meniri cu care s'a înființat, de a veni în ajutorul țărâniei din valea Someșului, a financiarizat și parcelat în Lușca și comuna săsească Cseppan, câteva moșii, împărțindu-le în condițiuni de tot ușoare țăranilor.

Tot în interesul clientelei sale mai mult țărănești a lucrat societatea „Mercur” și la înființarea unei reuniuni de consum în Năsăud, care pe lângă procurarea și vânzarea de mărfuri bune și ieftine, — menite a paraliza geșitul perciunașilor cartelați de aici, cari te îmbrânceau cu mărfurile lor scumpe și proaste, — și-a mai luat în program încă un punct principul și anume: de a vinde, respective a mijloci vânzare articlilor economici și de industrie de casă, ce se produc în ținutul nostru, și de a desvolta și în poporul acestui ținut, alipirea, iubirea și însuflețirea peștru îmbrățișarea carierei comerciale până acum atât de neglese, dar rentabile și conducătoare la înaintare, prosperare și bunăstare.

Tot pentru a veni în ajutorul țărâniei și a răspândi în cercuri cât mai largi, razele binefăcătoare ale științei de carte, societatea „Mercur” de mai mulți ani împarte pe la toate școlile confesionale din raionul ei de activitate, cărți alese, mai cu seamă economic, ca premii copiilor diligenți, în preț de cel puțin 100 cor., precum și an de an hainie și încăl-

țăminte copiilor români săraci, apoi împarte printre țărani, calendare populare și tot felul de cărți economice, iar în anul acesta, pentru a sprijini nuzuințele frumoase ale „Asociațiunii” și a lucra mână în mână cu aceasta pentru delăturarea întunerecului neștiinței, a plătit cu 100 coroane, taxa la 50 de membrii țărani din cercul ei de activitate, cari vor avea să capete în schimbul acestei taxe, biblioteca populară, aleasă, a Asociațiunii, scrisă anume în graiul, și pentru trebuințele poporului nostru.

De lângă aceste ajutoare, societatea „Mercur” în decursul celor 10 ani expirați, a votat pentru scopuri culturale și de binefacere peste 10.000 — de coroane, sumă, care dacă luam în considerare capitalul până aci neînsemnat al societății — e destul de grăitoare, și arată în destul frumoasele năzuințe ale acestei tinere societăți.

Față de adunarea generală din acest an, în special s'a manifestat un viu interes, prezentându-se un număr foarte însemnat de acționari, cari reprezentau aproape totalitatea acțiunilor.

Adunarea generală a fost prezidiată de directorul Iulian Martian, fiind notar al ei șef-contabilul Emil Tișca. Toate hotărârile adunării, precum și alegerile în direcțiune și în comitetul de supraveghiere s'au făcut cu unanimitate.

În direcțiune au fost aleși dnii: Iosif Mihailescu și Solomon Halitia, iar în comitetul de supraveghiere dnii: Dr. Teofil Tanco și Clement Grivasse.

Înființată în împrejurări grele, când locuitorii întregului ținut al văii Someșului aveau să lupte cu cametile îngrozitoare dela băncile străine, încetul pe încetul, — mulțumită tactului, cunoștințelor și reputațiunii de care se bucură conducătorul ei, președintele-director *Iulian Martian* — societatea „Mercur” s'a știut ridica de-asupra necazului, ajungând azi fortăreața economică a acestui ținut, rezervoriul, care alimentează întreagă valea românească de sus a Someșului cu împrumuturi prompte, culante și ieftine.

Azi, când din cifrele anului de gestiune expirat, putem constata uimitorul progres ce l'a realizat această societate, în timp relativ scurt, precum și năzuințele mari ce și-le dă în sporirea fondurilor de rezervă, menite a contribui și mai mult la consolidarea societății, nu pot trece cu vederea munca atât de rodnică a directorului actual *Iulian Martian*, cât și a celorlalți conducători ai societății, mulțumindu-le și dorindu-le tărie, pentru a lucra încă mulți ani în folosul neamului românesc.

Un acționar.

BIBLIOGRAFII.

Delavrancea:

»**Luceafărul**«. Dramă în IV acte à 2,50 + 20 fileri porto.

N. Iorga:

Studii și documente cu privire la Istoria Românilor, à 3 cor. + 10 fil.

Istoria Românilor pentru poporul românesc. Ed. a II-a à 3,50 cor. + 20 fil.

Apostol D. Culea:

Invățământul despre natură în școala primară. à 3,50 + 30 fil.

Biblioteca Teatrului Național:

Nr. 10, **Schiller**, Don Carlos, Poem dramatic în 5 acte și 17 tablouri. Trad. de *G. Coșbuc*, 50 fil. + 10 fileri porto.

Nr. 11, **Calderon**, Judecătorul din Zalamea. Dramă în 3 acte. Trad. de *O. Densușianu* à 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 12, **P. Locusteanu**, Nevasta lui Cerceluș Frasă într'un act à 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Minervei, à 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 93 **Xavier de Maistre**, Călătorie împrejurul odăiei mele.

Nr. 94 **Clara Tschudi**. *Tinereța Mariei Antoneta*. Vol. I. Trad. de Anestin.

Dr. V. Bianu:

Doctorul de casă sau Dicționarul sănătății.

Foarte recomandabil pentru toți, mai cu seamă cărturarilor, preoților și învățătorilor.

à 14 Cor.

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc.

à 175 Cor.

Andrè Chénier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit.

à 15 fil.

Posta Redacției.

Mărgineanul. Scrisoarea ni-a sosit prea târziu. Vă mulțămim pentru promisiune și vă rugăm să ne scrieți cât de mult. Salutări și noroc!

Redactor responsabil: *Iulian Gurgiu*.

„Tribuna” institut tipografic, Niekla și zera.

MOBILE

bune și ieftine

se află în renumita fabrică din

Oradea-mare-Nagyvárad

Kossuth (Sas)-utca 7. alui

Reisz Miksa

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultanță dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

Credit pe ipotecă, pe cambie

și pentru oficialități

mijlocește

Herzog Sándor

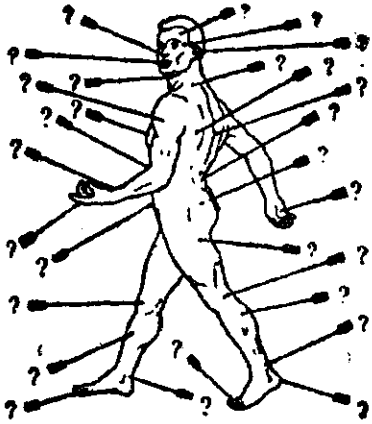
ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

AI DURERI?

I. După cât știu Elsa fluidul lui Feller alină durerile, le vindecă și alungă slăbirea, vindecă repede și sigur reuma, boala de nervi, junghiuri, dureri, influență, răceli, durere de cap, dinți și de șale, cărceii dureri de ochi, migraenă și alte dureri cari nu sunt amintite aici. Fluidul Elsa al lui Feller are efect neîntrecut la răgușeală, guturai, dureri pe piept și gât, și a organelor respiratorii și a tuturor boalelor contrase din răceală. E veritabil numai dacă fiecare sticlă poartă numele lui FELLER. 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale costă franco 5 cor.

II. Mai aducem spoi la cunoștință că miș de oameni folosesc cu rezultat admirabil hapurile Elsa-Rebarbara contra perturbațiilor stomacale, sgârșiturilor, lipsei de apetit, arsuri de stomac, indispoziție, bizare, lipsă de scaun, dureri de ceum și alte perturbații a organelor de mîstuire. 6 cubi 4 cor. Să ne păzim însă de imitații și să facem comanda act pe adresa

Eugen V. Feller, farmacist în Stubica Centrala 122 (cott. Agram).

ANUNȚ.

In cancelaria notarială din H.-Csúcs (Ciuci cott Arad) imediat află aplicare **un finer versat în afacerile notariale — de scrietor.** Vor fi preferiți acei tineri, cari în urma praxei mai estinse vor putea conduce și afacerile orfanale — după ce va fi ales ca tutor orfanal.

Salarul ca scrietor anual 790 cor., — iar ca tutore orfanal 336 cor. solvit din casa comunală ulterior lunar, pe lângă acelea, — cuartir din una odaie și încălzit — și de după sirguință se va împărtași și din veniturile laterale.

Numai acei indivizi pot reflecta la posturile de mai sus — cari au praxa recerută, etatea completă și intențiune de a ocupa posturile susnumite timp mai îndelungat (cam vre-o 2—3 ani).

Un candid. de avocat

numai decât află aplicare în cancelaria subscrisului.

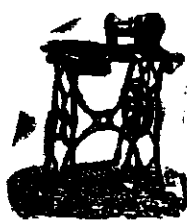
1. Condițiuni foarte favorabile.
2. Praxă variată.

Dr. Gheorghe Gërda,
advocat, jurisconzultul inst. Făgetanar.
Făget (Facset).

Ilustrate

cu vederi din Arad, peisaguri, pasteluri și motive românești se pot căpăta

la „**Librăria Tribunei**”.

M. Schromm
mehanic
Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hósszú utca 27, unde se efeptuiesc tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta bransă, precum:
mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Oltoiuri de struguri
expediamă,
garantând de soi viță americană

netedă și cu rădăcini, precum și în diferite soiuri recunoscute de trainice asortiment bogat;

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 16. sz. (Nagyküküllő megye).

== Potiți și cereți prețuri curente ilustrate! ==

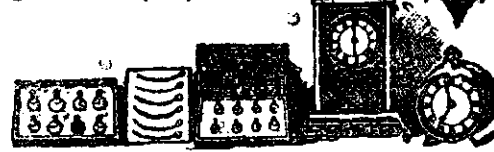
Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâiu informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, deapre încrederea ce o pot avea în firma de sua.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciasornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate.

Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin. — Serviciu conștiințios. :-

Fischer Testvérek

fabricanți de țesături de sîrmă, împletituri de sîrmă pentru garduri, site și de coarde din sîrmă de oțel pentru paturi etc. în

Arad, József-főherceg-ut 8.

Fabrica: Kossuth-utca No 45.

Telefon No 557.

Recomandă în atențiunea on. public **magazinul bogat** cu lucrări de bransă aceasta, care capătă cu prețuri ieftine de concurență. — Catalog de prețuri trimite gratuit.

După folosirea

TYUKIN-ului

numai există bolesniță în găini
In vreme de o zi înlătură ori-și-ce primejdie.

Mulți recunoscători și atestate medicale ade-veresc perfecția acestui mijloc și tot gos-podarul are lipsă de el. Unde se folosește acest remediu nu există bolesniță de găini și depart de ele primejdia pentru multă vreme. *Intr'o singură zi înlătură orice primejdie.* La fiecare sticlă îndrumare deosebită. — **O sticlă de un litru costă 4 coroane.** Se poate comanda la depozitarul principal:

Dr. ODOR BÉLA farmacist în Nagyenyed.

Telegrame: ODOR NAGYENYED, — Expediție poștală în fiecare zi. Brevetat și scutit prin lege.

ALBUM

în amintirea
canonicului:

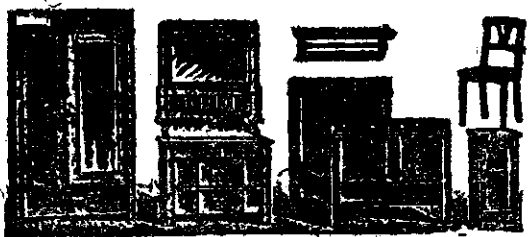
Aug. Bunea

Edat de clericii din Se-minarul Bunevestiri

Prețul 7 cor. 30 fileri porto.
Se poate căpăta la **Librăria Tribunei.**

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pe ntru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pițrar.
Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Magazin de pietri monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc.

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Biroul central:

Nagyzeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticiparea speșelor de întabulare, convertirea datoriilor de interese max.

— Rezolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bihor, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prisă pe lângă onorariul solicitorilor de afaceri abili și demni — încredere.

Telefon 557.

Telefon 557.

Petrof Antal succesor Wonka János

fabrică de pianee cesar regale

Timișoara-Josefstadt, Str. Szilágyi 13.

Magazin în Hunyadi-ut Nr. 16.

Liferează: **Piane și Pianine**

efectuate modern și prompt.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog se trimite la dorință gratis și franco.

ATENȚIUNE.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți cettit aceste anunțuri. —

Prăvălie nouă

Sub firma »Depozit de rachiu din valea Crișului« (Körösvölgy pálinka raktár) s'a deschis în

Arad, Andrásy-tér 5.

(Palatul Almay) o prăvălie nouă unde se vinde: —

rachiu de prune

de drojzii, rom, coniac, licheuri cum și vinuri din pivnițele — lui Almay în sticle. —

Așteptând sprijinul onor. public Cu stimă:

SCHWARCZ PÁL
conducător.

GYULAY KÁROLY

institut modern de fotografiare artistică

:: Timișoara—Temesvár, (Josefstadt) ::

Strada Hunyadi Nr. 5. — (Lângă Casina Délvidéki).

Efectuează: Tot-felul de fotografii. Picturi în olei. Acvarele. Pasteluri. Platinolipie. Inmăriri după orice fotografie, în cel mai modern stil artistic. —

Din nici o casă românească
Să nu lipsească!

Doctorul de casă sau DICȚIONARUL SĂNĂȚĂȚII.

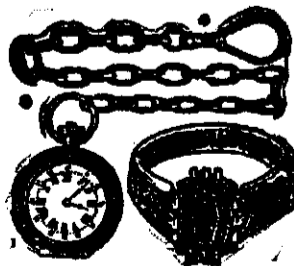
Impedabil cu 315 chipuri și vorbind despre:

Strictura și funcțiunile organului omului, Medicina uzuală și de urgență, Tot-felul de boale, Accidente, Otrăviri, Asfixii, Epidemii, Contagiuni, Microbi, Nevroze, Ipnotizm, Medicamente, Plante medicinale, Pansamente, Igiena generală, Alimentație și băuturi, Locuințe, Îmbrăcăminte, Igiena preventivă, Igiena etăților și prof., orașelor și satelor, Ape minerale, Hidroterapie, Băi, Electricitate, Exercițiu, Gimnastică.

De Doctorul V. Bianu,

medic primar al spitalului I. C. Brătianu din Buzău. Comandor al ordinului »Coroana României«. Medic major în rezervă.

Prețul 14 Coroane. + (Porto postal 80 fileri.)
Se poate căpăta la Librăria Tribunei, Arad.

Prăvălie recunoscută de I-u rang.

Szilágyi Géza és Társa

ciasornicar și givaergiu

ciasornicarul călător ferate ungare a statului

Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.

În edificiul Orsolya zárdá. — Telefon 630.

Ciasornice exclusiv numai fine și cari umblă precis.
Ciasornice foarte bune pentru călătorii.
Ciasornice elegante p. tineri.
Ciasornice frumoase, pentru dame.
Cias. deșteptătoare de buzunar în

tocuri de aur, argint, metal și oțel.
Cercei cu brilianți și diamant și inele.
Cercei de aur, inele, brățere, broșete, lanțuri de grumazi și pentru orologe, amulete.
Totfelul de giuvaere de argint.
Ochelari foarte buni.

Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru zahăr, bide pentru compot, obiecte pentru mâncat, bastoane, etc.
Cadourile de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparat.
Garanță deplină. — Serviciu foarte solid, prețuri foarte ieftine.

DISTINS CU MEDALIE DE AUR IN 1888 SI 1907.

Armasul lui Schuller József — Ladányi József

armurar și depozitar de articole de vânătoare

Pécs, Király-u. 42. — Nagyvárad, Uri-u. 21.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și jur că am preluat magazinul de arme existent de 30 de ani și cu bun renume al lui Schuller József, pe care supt numele meu îl voi păstra și pe mai departe. Având în vedere că depozitul de arme din Pécs, Király u. 42, înființat la 1885 și a câștigat cel mai bun renume, îmi voi da silința ca pe lângă serviciu culant și prețuri ieftine să câștig aceasta și

celui din Oradea-Mare.

Țin în depozit

arme de cea mai bună fabricație,

cu repetiție și încărcătură în teavă, revolve, piștoale, și totfelul de cartușe pentru arme. — Se dă deosebită atenție reparației și păstrării armelor. Se primește ca ucenic un băiat cu 4 clase medii, care vorbește românește. — Preț-curent gratuit.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Müintézet, Máramarosszigeten).

Cancelaria: Piața Erzsébet-fő tér No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostas, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a ori-ce soiuri de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostas și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Fabricație specială de

MOBILE DIN PIELE

ENGLEZEASCĂ.

Se colorează mobile vechi din piele

La cerere trimite preț-curent gratuit:

Szücs A.

tapețier

Budapest,

VII., Károly-

körút 5/c.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce sântă ziua și la lumină. Cântăreță tină 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Quătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soi. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mălmuțe și câini de soi se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

DR ALEXICI VLADIMIR

SANATOR, AMBULATOR ȘI BAIE MINERALĂ

ARANJATE FOARTE MODERN.

PANCIOVA.

PANCISOVA.

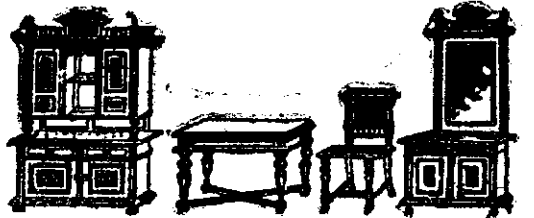
TELEFON NR. 181.

Reacția boalei de sânge după Wassermann—Dungen—Noguchi. Tractarea boalei de sânge cu serul Quéry și cu absenbenzolul și cu arsenbenzolul lui Ehrlich. — Vindecarea tuberculozei după Dr. Spengler sau Koch—Wolff—Eisner. — În stabiliment se vorbește și românește. —

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisaberg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Motoare cu benzină, în cea mai bună execuție! Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole

Bpest, VI., Teréz-körút 21.

Cereți catalog.

Saska Sándor tinichigiu

Brașov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări pentru zidiri, lucrări de tinichea, înfrumusețări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmel turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea, ș. a.

Toate comandele se execută prompt și cu punctualitate.

„ALBINA” institut de credit și de economii în Sibiiu.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii »ALBINA« sunt invitați prin aceasta în virtutea §-lui 20 din statutele societății la

a XXXVIII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Sibiiu, *Sâmbătă în 25 Martie 1911 st. n.* la orele 10 a. m. în sala festivă a Muzeului »Asociațiunii« cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Bilanțul anului de gestiune pe anul 1910 și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Propunerea direcțiunii cu privire la crearea unui fond cultural »Parteniu Cosma«.
3. Distribuirea profitului net realizat conform bilanțului.
4. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri culturale și de binefacere.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență pentru anul curent.
6. Alegerea a 2 membri în direcțiune cu mandat pe 6 ani.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați în conformitate cu §§-ii 23, 24 și 25 din statutele societății, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență cel mult până **Miercuri în 22 Martie a. c. st. n. 6 ore p. m. la casa centralei noastre în Sibiiu sau a filialelor din Brașov, Lugoj, Marosvásárhely și Mediaș.**

Depunerea acțiunilor, respective a plenipotențelor spre scopul indicat se poate face și la institutele: »Ardeleana« în Orăștie; »Bihoreana« în Oradea mare; »Bocșana« în Bocșa-montană; »Furnica« în Făgăraș; »Lipovana« în Lipova; »Mureșana« în Reghinul-săsesc; »Oraviciana« în Oravița; »Patria« în Blaj; »Sebeșana« în Sebeșul-săsesc; »Silvania« în Șimleu; »Timișana« în Timișoara; »Victoria« în Arad și »Casa de păstrare« în Mercuria și în Săliște, în acest caz însă cel mult până **Sâmbătă în 18 Martie a. c. st. n.**

Sibiiu, în 3 Martie 1911.

Direcțiunea.

ACTIVE

CONTUL BILANȚULUI

PASIVE

Casa în număr — — — — —	325780	83	Capital societar:		
Monete — — — — —	1270	20	15 000 acțiuni à K 200 — — — — —	3000000	—
Cambii de bancă — — — — —	14499527	88	Fondul de rezervă al acționarilor — — — — —	700000	—
Credite cambiale cu acoperire hipotecară — — — — —	4984059	56	Fondul de garanție al scrisurilor fonciare — — — — —	500000	—
Imprumuturi hipot. în scrisuri fonciare 10.716,381 06			Fondul special de rezervă — — — — —	118984	53
Imprumut hipot. în număr — — — — —	376,973	68	Fondul de pensii al funcționarilor — — — — —	670849	20
Credite de cont-curent — — — — —	4666665	24	Depozite spre fructificare — — — — —	20007795	10
Credite personale — — — — —	1315838	20	Scrisuri fonciare cu 5% în florini în circulațiune — — — — —	708,000	—
Avansuri pe efecte publice — — — — —	55349	69	Scrisuri fonc. cu 5% în coroane în circulațiune — — — — —	5 008,000	—
Casa institutului, realități dela gara Brașov și div. realități de vânzare — — — — —	6224	41	Scrisuri fonciare cu 4 1/2% — — — — —	2.430,000	—
Efecte publice — — — — —	3014352	72	Scrisuri fonciare eșite la sorti în circulațiune — — — — —	250500	—
Acțiuni dela diverse bănci — — — — —	102250	—	Cambii de bancă reescontate — — — — —	5325764	22
Efectele fondului de garanție al scrisurilor fonciare — — — — —	517422	—	Diverse conturi creditore — — — — —	2075933	23
Efectele fondului de penz. al funcționarilor institutului — — — — —	394599	—	Dividende neridicate — — — — —	3238	—
Interese după efecte — — — — —	31996	98	Interese anticipate pro 1911 — — — — —	219174	80
Mobiliar, amortizat — — — — —	—	—	Interese tranzitoare de scrisuri fonciare — — — — —	128117	50
Interese tranzitoare restante și debitori — — — — —	29038	50	Profit net — — — — —	457613	35
	41653969	93		41653969	93

DEBIT

CONTUL PROFIT ȘI PERDERE

CREDIT

Interese:			Interese:		
pentru depuneri spre fructif. — — — — —	871,106	—	dela cambii de bancă — — — — —	756 684	27
pentru scrisuri fonciare — — — — —	361,232	34	» cred. camb. cu acop. hip — — — — —	251,352	43
pentru împrum. luate pe efecte — — — — —	21,342	13	» împrumuturi hipotecare — — — — —	629,623	41
	1.253,680	47	» efecte publice — — — — —	132,326	60
Spese:			» credite personale — — — — —	108,492	26
Salare — — — — —	179,639	50	» credite de cont-curent — — — — —	179,049	55
Bani de cvartir — — — — —	34,880	—	» avansuri pe efecte — — — — —	4,423	67
Imprim., registre, porto, div. — — — — —	21,118	41		2.061,952	19
Marce de prezență — — — — —	8,752	—	Proviziuni — — — — —	16,858	04
	244,389	91	Chirii — — — — —	20,077	10
Contribuțiune:			Profit la monete — — — — —	1,127	17
directă — — — — —	57,220	17			
10% dare la inter. dela dep. — — — — —	87,110	60			
	144,330	77			
Profit net — — — — —	457,613	35			
	2.100,014	50			

Sibiiu, la 31 Decemvrie 1910.

Cosma m. p., director executiv.

Iosif Lissai m. p., contabil-șef.

DIRECȚIUNEA:

Dr. E Roșca m. p.

A. Lebu m. p.

Dr. Beu m. p.

Dr. L. Lemény m. p.

Matei C. Jiga, revizor-expert al »Solidarității«.

Onorată adunare generală!

Subsemnatul comitet de supraveghiere, examinând conturile »Bilanț« și »Profit și perderi« pro 1910 ale institutului de credit și de economii »Albina«, am aflat singuraticile poziții în consonanță numerică cu cărțile principale și estrasele din cărțile auxiliare.

La finea anului am scontrat cassa, efectele și alte valori și le-am aflat în consonanță cu registrele institutului purtate exact.

Referitor la împărțirea profitului net de Cor 457.613.35 ne alăturăm propunerii direcțiunii și o recomandăm spre primire.

Vă rugăm în fine, ca aprobând bilanțul pe 1910 să dați atât direcțiunii cât și comitetului subscris absolutul pentru gestiunea lor pe anul 1910.

Sibiiu, 22 Februarie 1911.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Matelu Voileanu m. p.

Ioan Henteș m. p.

Emil Verzariu m. p.

Victor Fincu m. p.

Dr. V. Bologna m. p.